

Tiivistelmä

Tampereen teknillisessä yliopistossa toteutettiin vuonna 2013 *Vaihto-opinnot sujuvasti tutkintoon* -hanke, jonka tavoitteena oli yhtenäistää ja sujuvoittaa käytäntöjä sekä vaihto-opintojen hyväksi luvussa ja tutkintoon sijoittamisessa että opiskelijoiden neuvonnassa ennen ja jälkeen vaihto-opintojen. Osana hanketta kaikille TTY:n opiskelijoille lähetettiin sähköinen kysely, jossa kartoitettiin heidän asenteitaan ja kokemuksiaan kansainvälistymisestä. Kyselyyn vastasi yhteensä 698 opiskelijaa.

Kyselyn tuloksista kävi ilmi, että ulkomaanvaihtoon osallistuminen vaihtelee suuresti eri koulutusohjelmien välillä. Osassa koulutusohjelmia lähes kolmannes vastaajista ilmoitti jo olleensa ulkomaanvaihdossa, kun taas osassa vaihdossa olleita oli vähän ja jopa yli 40 % ilmoitti, ettei ollut kiinnostunut vaihto-opintomahdollisuudesta.

Ulkomaanvaihdossa olleista 95 % oli ollut opiskelijavaihdossa ulkomaisessa yliopistossa. Muina kansainvälistymistapoina mainittiin harjoittelu ulkomailla ja kansainväliset lyhytkurssit. Tärkeimmät syyt ulkomaanvaihtoon hakeutumiselle olivat olleet kieli-aidon parantaminen, kansainvälisen kokemuksen saaminen, uusiin kulttuureihin tutustuminen ja uusien kokemusten saaminen. Tärkeimpänä syynä siihen, miksi kansainvälistymiseen oli hakeuduttu juuri vaihto-opintojen kautta, mainittiin ensisijaisesti helppous, jonka mainitsi puolet ulkomaanvaihdossa olleista. Ensisijaiset kriteerit ulkomaankohteen valinnalle olivat vastaajien mukaan olleet opetuskieli, kielialue sekä kulttuurialue. Sen sijaan kohdeyliopiston kurssitarjonnalla tai maineella ei koettu kovinkaan usein olevan merkitystä.

Ulkomaanvaihtoon hakeutuminen koettiin pääsääntöisesti helpoksi ja hyvin opastetuksi. Sen sijaan tuntemus opintojen hyväksyttämisestä tutkintoon osoittautui heikoksi ja myös käytännössä vaihto-opintojen sijoittamisessa TTY:llä opiskeltavaan tutkintoon oli koettu ongelmia. Kaikissa tiedekunnissa ulkomaanvaihdossa olleet vastaajat ilmoittivat sijoittaneensa eniten opintoja vapaasti valittaviin opintoihin eivätkä varsinaiseen tutkintorakenteeseen. Yli kolmasosa vaihdossa olleista ilmoitti kokeneensa ongelmia vaihto-opintojen tutkintoon sijoittamisessa. Myös vaihtoon hakeutumattomista opiskelijoista lähes kymmenesosa esitti yhdeksi syyksi olla hakeutumatta ulkomaille epäilyksen siitä, ettei ulkomaanopintoja hyväksyttäisi TTY:n tutkintoon.

Kehittämistoimenpiteinä toivottiin erityisesti lisää tiedotusta ulkomaanopintojen tutkintoon sijoittamismahdollisuuksista. Myös kyselyn vastauksista oli nähtävissä, että niissä tiedekunnissa, joissa kandidaattivaiheen opiskelijat tunsivat vaihto-opintojen tutkintoon sijoittamismahdollisuudet hyvin, myös vaihdossa olleet olivat saaneet sijoitettua ulkomaanopintonsa tutkintoon muiden tiedekuntien opiskelijoita paremmin.

Alkusanat

Vaihto-opiskelu ulkomaisessa yliopistossa on suosittu ja suositeltu tapa saada kansainvälistä kokemusta opiskeluaikana. Koulutusohjelmien välillä on kuitenkin suuria eroja siinä, kuinka aktiivisesti vaihto-opiskelijaksi hakeudutaan, samoin siinä, kuinka hyvin ulkomailla suoritettut opinnot saadaan sijoitettua kotimaassa suoritettavaan tutkintoon. Vaihto-opintojen lisäksi opiskelijoille on tarjolla myös muita kansainvälistymisvaihtoehtoja, esimerkiksi ulkomaanharjoittelu, kansainvälisessä maisteriohjelmassa opiskelu tai tandem-kurssit. Näitä muita vaihtoehtoja hyödynnetään kuitenkin huomattavasti ulkomaanopintoja harvemmin.

Tähän raporttiin on koottu Tampereen teknillisessä yliopistossa vuonna 2013 toteutetun *Vaihto-opinnot sujuvasti tutkintoon* -hankkeen opiskelijakyselyn tulokset. Kyselyn tarkoituksena oli kartoittaa opiskelijoiden näkemyksiä ja kokemuksia opiskeluaikaisista kansainvälistymisvaihtoehtoista. Palautteen pohjalta voidaan kehittää opiskelijoille annettavaa ohjeistusta ja neuvontaa ennen ja jälkeen vaihto-opintojen sekä yhtenäistää ja sujuvoittaa käytäntöjä sekä vaihto-opintojen hyväksi luvussa yleensä että niiden tutkintoon sijoittamisessa.

Tämän hankkeen kyselytutkimukseen ovat osallistuneet TTY:n kaikkien koulutusohjelmien opintosuunnittelijat yhteistyössä kv-yksikön kanssa. Heille kaikille suuret kiitokset, erityisesti Sonja Ojaselle, Riikka Hyöriselle ja Anna-Mari Viitalalle, joiden panos tämän kyselytutkimuksen suunnittelussa ja toteutuksessa on ollut keskeinen. Kiitos myös kaikille muille kyselyä ja tätä raporttia kommentoineille sekä erityisesti kaikille kyselyyn vastanneille opiskelijoille.

Tampereella 17.4.2014.

Eila Pajarre

Sisällysluettelo

Tiivistelmä.....	i
Alkusanat.....	ii
Sisällysluettelo.....	iii
1. JOHDANTO.....	1
2. OPISKELUAIKAISET ULKOMAANKOKEMUKSET	6
2.1. Opiskelijavaihdossa tai harjoittelussa olo	6
2.2. TTY:n ulkomaanvaihtoon liittyvien käytänteiden sujuvuus	9
3. VAIHDOS-OLLEIDEN KOKEMUKSET VAIHTO- OPINNOISTA/HARJOITTELUSTA.....	12
3.1. Kohdemaat ja perustelut kohteen valinnalle	14
3.2. Kokemukset ulkomaanvaihdon hakuprosessista	16
3.3. Odotukset ulkomaanvaihdosta ja kokemukset vaihdon jälkeen.....	17
4. VAIHTOON HAKENEIDEN NÄKEMYKSET VAIHTO- OPINNOISTA/HARJOITTELUSTA.....	18
4.1. Vaihtoon hakeneiden kokemukset TTY:n hakuprosessista.....	18
4.2. Vaihtoon hakukohteet ja syyt vaihtoon hakeutumiselle.....	18
5. VAIHTOA HARKINNEIDEN NÄKEMYKSET VAIHTO- OPINNOISTA/HARJOITTELUSTA.....	21
6. VAIHTOON HALUAMATTOMIEN ASEENTEET JA SYYT VAIHTOMAHDOLLISUUDEN HYÖDYNTÄMÄTTÖMYYTEEN	26
7. KOKEMUKSET VAIHTO-OPINTOJEN SJOITTAMISESTA TUTKINTOON	29
8. MUIDEN KANSAINVÄLISTYMISSVAIHTOEHTOJEN TUNTEMUS	35
9. KOKEMUKSET TTY:N KIELIOPINNOISTA	41
10. YHTEENVETO JA PÄÄTELMÄT.....	42
Liite 1	44

1. JOHDANTO

Opiskelijoita kannustetaan kansainvälisyyteen jo ensimmäisen opintovuoden informaatiotilaisuuksista lähtien. Vaihto-opiskelu ja ulkomaanharjoittelu lienevät yleisimmin tunnetut kansainvälistymismahdollisuudet, mutta useilla yliopistoilla on tarjolla myös monia muita vaihtoehtoja kansainväliseen toimintaan.

Tampereen teknillisessä yliopistossa vuonna 2013 toteutetun *Vaihto-opinnot sujuvasti tutkintoon* -hankkeen tavoitteena on yhtenäistää ja sujuvoittaa käytäntöjä sekä vaihto-opintojen hyväksi luvussa ja tutkintoon sijoittamisessa että opiskelijoiden neuvonnassa ennen ja jälkeen vaihto-opintojen. Tämän kartoittamiseksi hankkeessa toteutettiin kysely, jossa kartoitettiin opiskelijoiden vaihto-opiskelua ja ulkomaanharjoittelua koskevia näkemyksiä ja kokemuksia. Kysely kohdistettiin kaikille TTY:n opiskelijoille riippumatta siitä olivatko he olleet ulkomaanvaihdossa vai eivät.

Kysely toteutettiin kaikissa TTY:n koulutusohjelmissa. Kysely lähetettiin sähköisenä runsaalle 4300 opiskelijalle ja siihen vastasi yhteensä 698 opiskelijaa. Vastausprosentiksi muodostui näin ollen noin 16. Vastaaajia oli kaikista TTY:n koulutusohjelmista konetekniikan koulutusohjelmaa lukuun ottamatta.

Tiedekunnittain kyselyyn vastanneiden määrät jakaantuivat seuraavasti:

<i>Tiedekunta</i>	<i>Kyselyn toteutusaika</i>	<i>Vastaaajia yhteensä</i>
Luonnontieteiden tiedekunta (LTI)	kevät 2013	140
Teknisten tieteiden tiedekunta (TTI)	kevät 2013	102
Tieto- ja sähkötekniikan tiedekunta (TST)	syksy 2013	69
Tuotantotalouden ja rakentamisen tiedekunta (TRT)	kevät 2013	387

Koulutusohjelmittain¹ vastaukset jakaantuivat puolestaan seuraavasti:

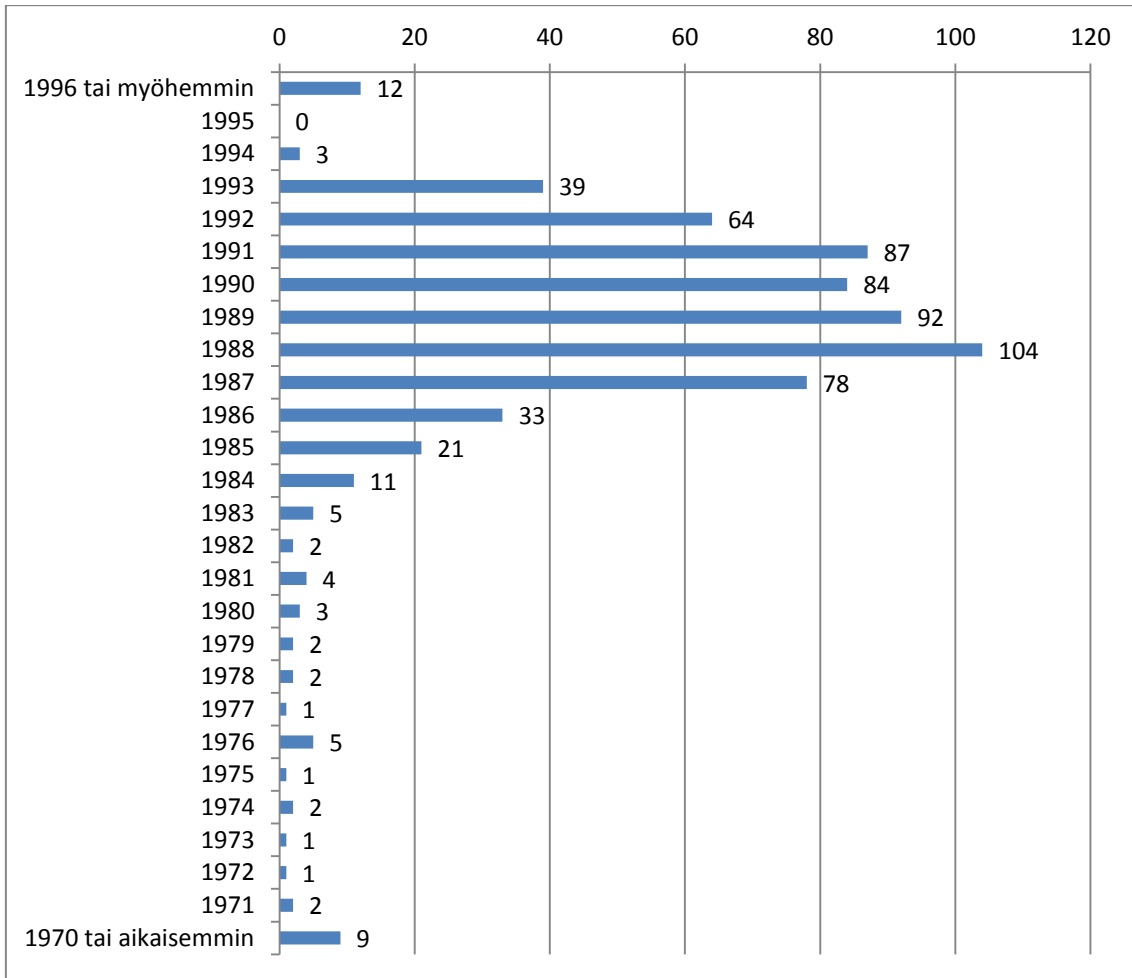
<i>Koulutusohjelma</i>	<i>Yhteensä</i>
Arkkitehtuurin koulutusohjelma	37
Automaatiotekniikan koulutusohjelma	50
Biotekniikan koulutusohjelma	14
Konetekniikan koulutusohjelma	-
Kuitu- ja tekstiilitekniikan koulutusohjelma ²	2
Materiaalitekniikan koulutusohjelma	36
Rakennustekniikan koulutusohjelma	164
Sähkötekniikan koulutusohjelma	35
Signaalinkäsittelyn ja tietoliikennetekniikan koulutusohjelma	7
Teknis-luonnontieteellinen koulutusohjelma	38
Teknis-luonnontieteellinen koulutusohjelma (opettajankoulutus)	34
Tietojohtamisen koulutusohjelma	70
Tietotekniikan koulutusohjelma	27
Tuotantotalouden koulutusohjelma	94
Ympäristö- ja energiatekniikan koulutusohjelma	51

Taulukosta havaitaan, että opiskelijoiden vastausaktiivisuudessa oli huomattavia eroja. Aktiivisimmin kyselyyn vastasivat rakennustekniikan, tuotantotalouden ja tietojohtamisen opiskelijat, kun taas konetekniikan opiskelijoista ei yksikään vastannut kyselyyn ja kuitu- ja tekstiilitekniikan sekä signaalinkäsittelyn ja tietoliikennetekniikan opiskelijoistakin vain alle kymmenen.

Vastaajien (n=668) ikäjakauma on esitetty kuvassa 1.

¹ Koulutusohjelmätieto puuttuu 39 vastaajalta.

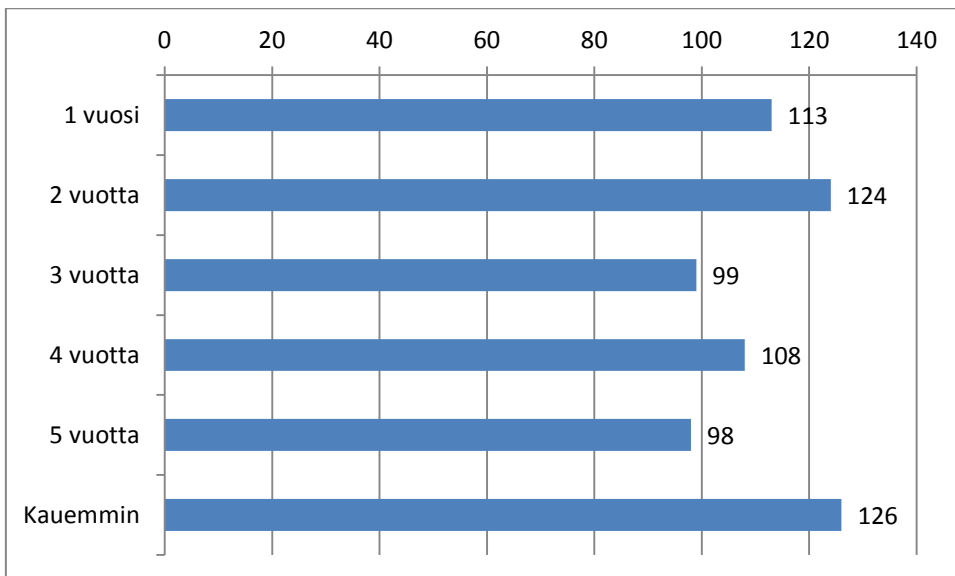
² Koska kuitu- ja tekstiilitekniikan koulutusohjelmassa vastaajia oli vain 2, heidän vastauksensa on tuloksissa sisällytetty materiaalitekniikan koulutusohjelman opiskelijoiden vastauksiin.

Kuva 1. Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma syntymävuosittain (n=668).

Vastaajista suurin osa oli syntynyt 1980-luvun loppu- tai 1990-luvun alkupuolella. Eniten vastaajia oli vuonna 1988 syntyneissä, joita oli vastaajista 16 prosenttia.

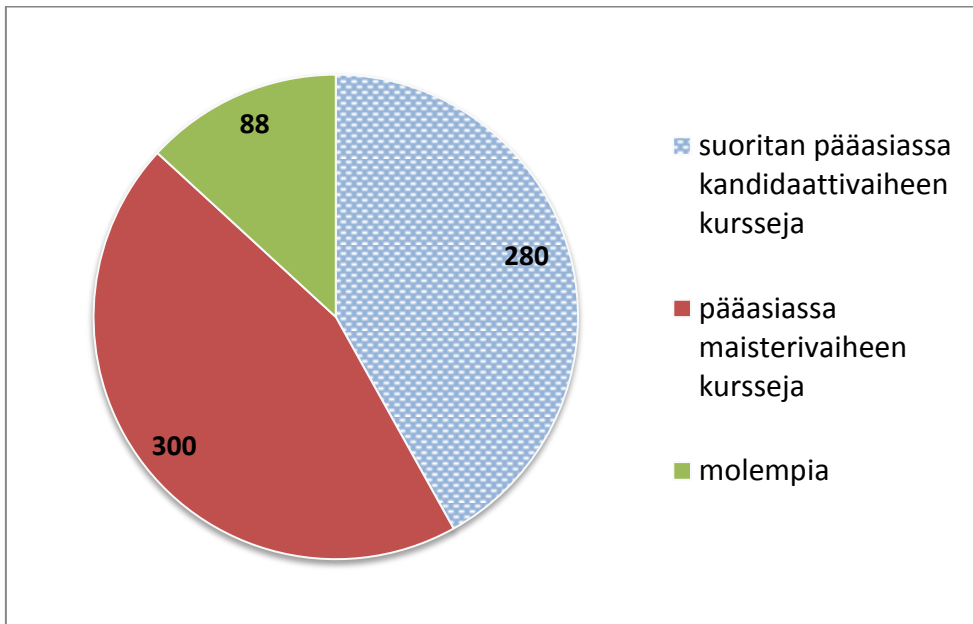
Jakauma vastaajien läsnäolovuosista kyselyyn vastaamishetkellä on esitetty kuvassa 2.

Kuva 2. Vastaajien läsnäolovuosien lukumäärä (n=668).

Kuvasta 2 havaitaan, että vuosikurssitasolla tarkasteltuna vastaajat jakautuivat varsin tasaisesti. Kyselyyn vastasi yhtä lailla opintonsa vasta hiljattain aloittaneita opiskelijoita kuin keskivaiheilla olevia tai jo pitkään opiskelleita.

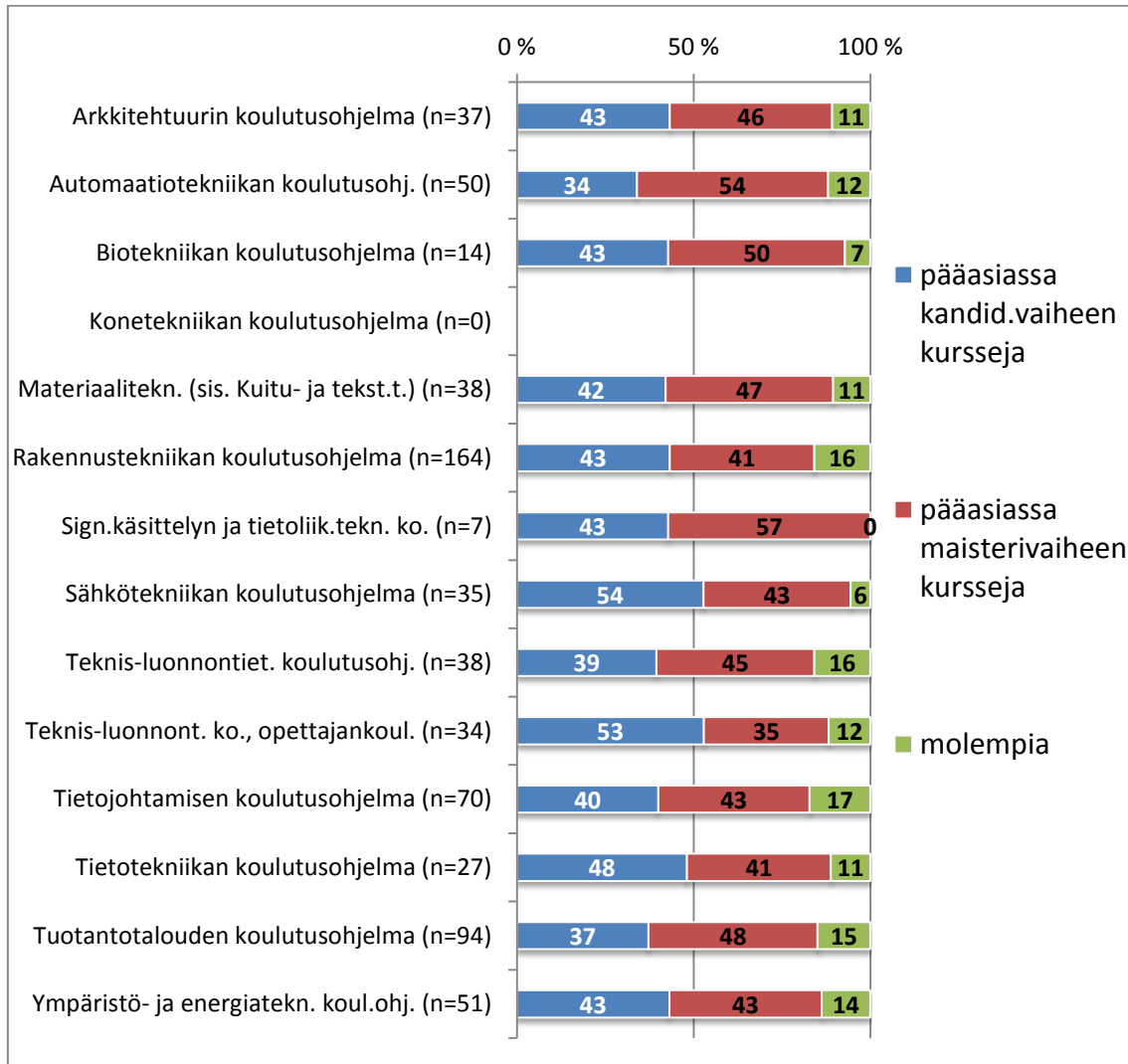
Vastaajia pyydettiin arvioimaan myös, missä vaiheessa heidän opintonsa olivat vastaushetkellä. Jakauma on esitetty kuvassa 3.

Kuva 3. Vastaajien opiskeluvaihe (n=668).

Kyselyyn vastaajista niukka enemmistö oli pääasiassa maisterivaiheen suorittajia (45 %), mutta kandidaattivaiheessa olevia oli lähes yhtä paljon (42 %). Vähiten oli niitä, jotka suorittivat paraikaa molempien vaiheiden opintoja yhtä paljon (13 %).

Koulutusohjelmittain tarkasteltuna vastaajien opiskeluvaihe jakautui kuvan 4 mukaisesti:

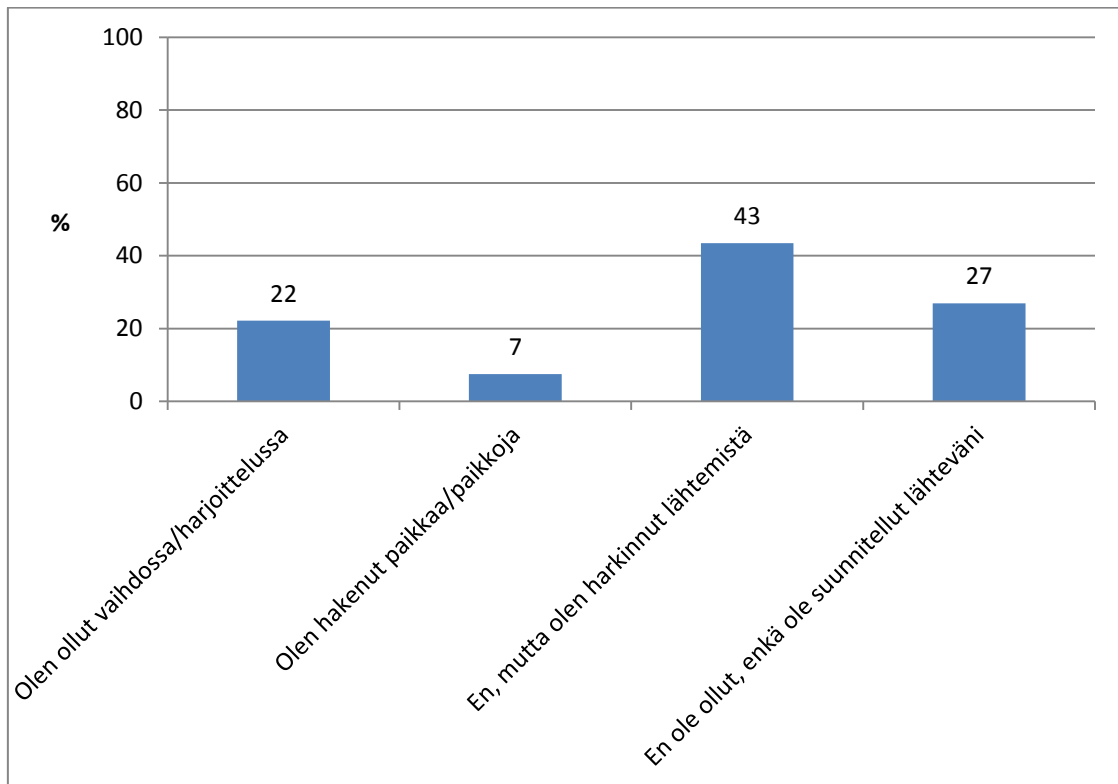
Kuva 4. Vastaajien opiskeluvaihe koulutusohjelmittain tarkasteltuna.

Kuvasta 4 havaitaan, että eniten pääasiassa kandidaattivaiheen opintoja suorittavia opiskelijoita oli sähkötekniikan (54 %) ja teknis-luonnontieteellisen koulutusohjelman opettajakoulutuksen koulutusohjelmien (53 %) vastaajissa. Pääasiassa maisterivaiheen opintoja suorittavia vastaajia puolestaan oli eniten signaalinkäsittelyn ja tietoliikenteen tekniikan koulutusohjelman opiskelijoissa (57 %, mutta heidän kokonaisvastaajamääränsä oli vain 7) sekä automaatiotekniikan koulutusohjelman opiskelijoissa (54 %).

2. OPISKELUAIKAISET ULKOMAANKOKEMUKSET

2.1. Opiskelijavaihdossa tai harjoittelussa olo

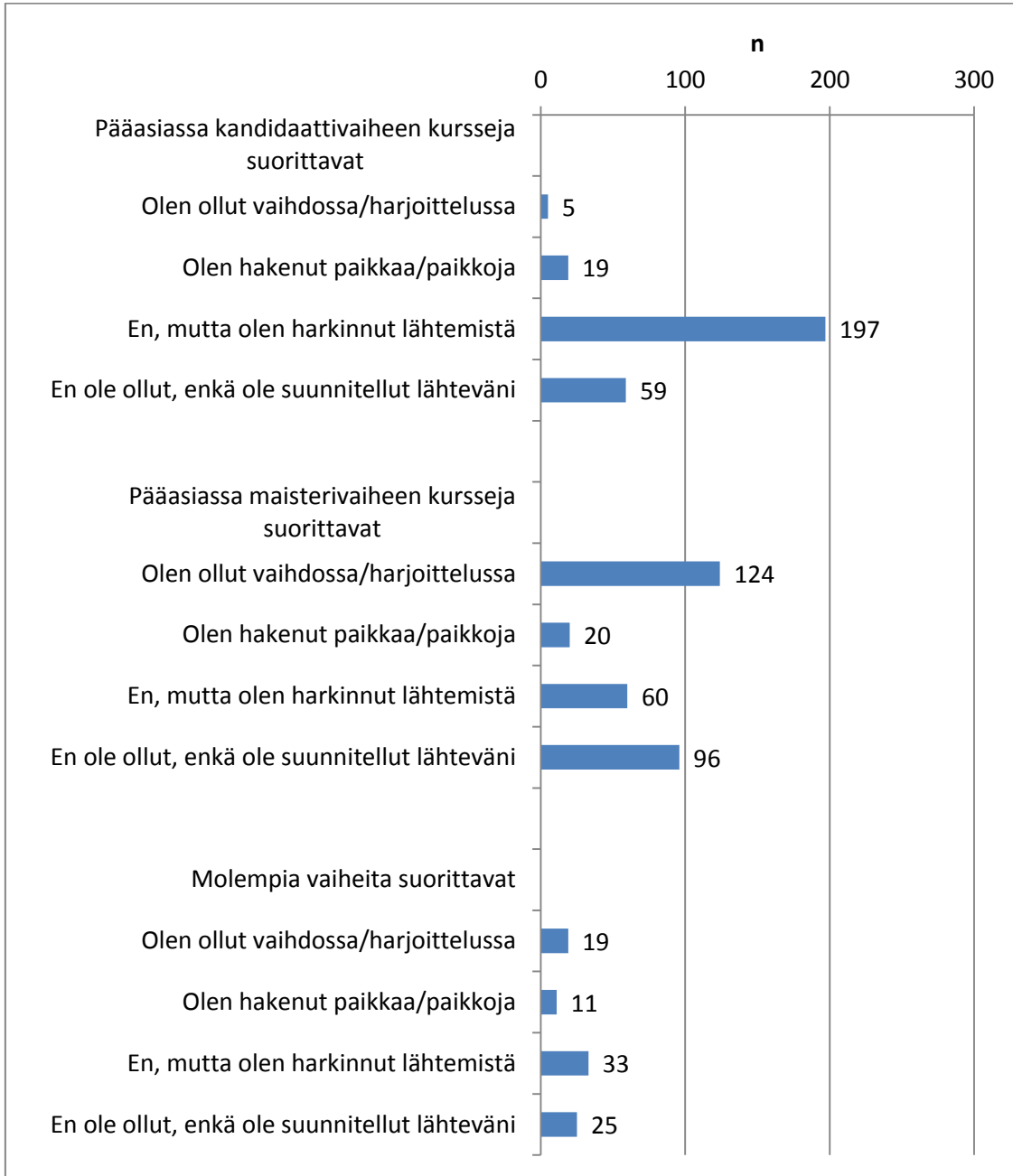
Vastaajien aiempaa opiskeluaikaista ulkomaanvaihtoaktiivisuutta kartoitettiin kysymyksellä ”Oletko ollut opiskelijavaihdossa, harjoittelussa tai tekemässä diplomityötäsi ulkomaisessa korkeakoulussa?” Kysymykseen vastasi yhteensä 668 opiskelijaa. Vastaukset jakautuivat seuraavasti (kuva 5):

Kuva 5. Vastanneiden tähänastinen opiskeluaikainen ulkomaanvaihtoaktiivisuus (n=668).

Kuvasta 5 havaitaan, että suurin osa kaikista vastaajista (43 %) ei ollut ollut ulkomaanvaihdossa/harjoittelussa, mutta oli harkinnut lähtemistä. Runsas neljäsosa (27 %) ei ollut kiinnostunut ulkomaanvaihdosta/harjoittelusta ja runsas viidesosa (22 %) puolestaan oli jo ollut vaihdossa.

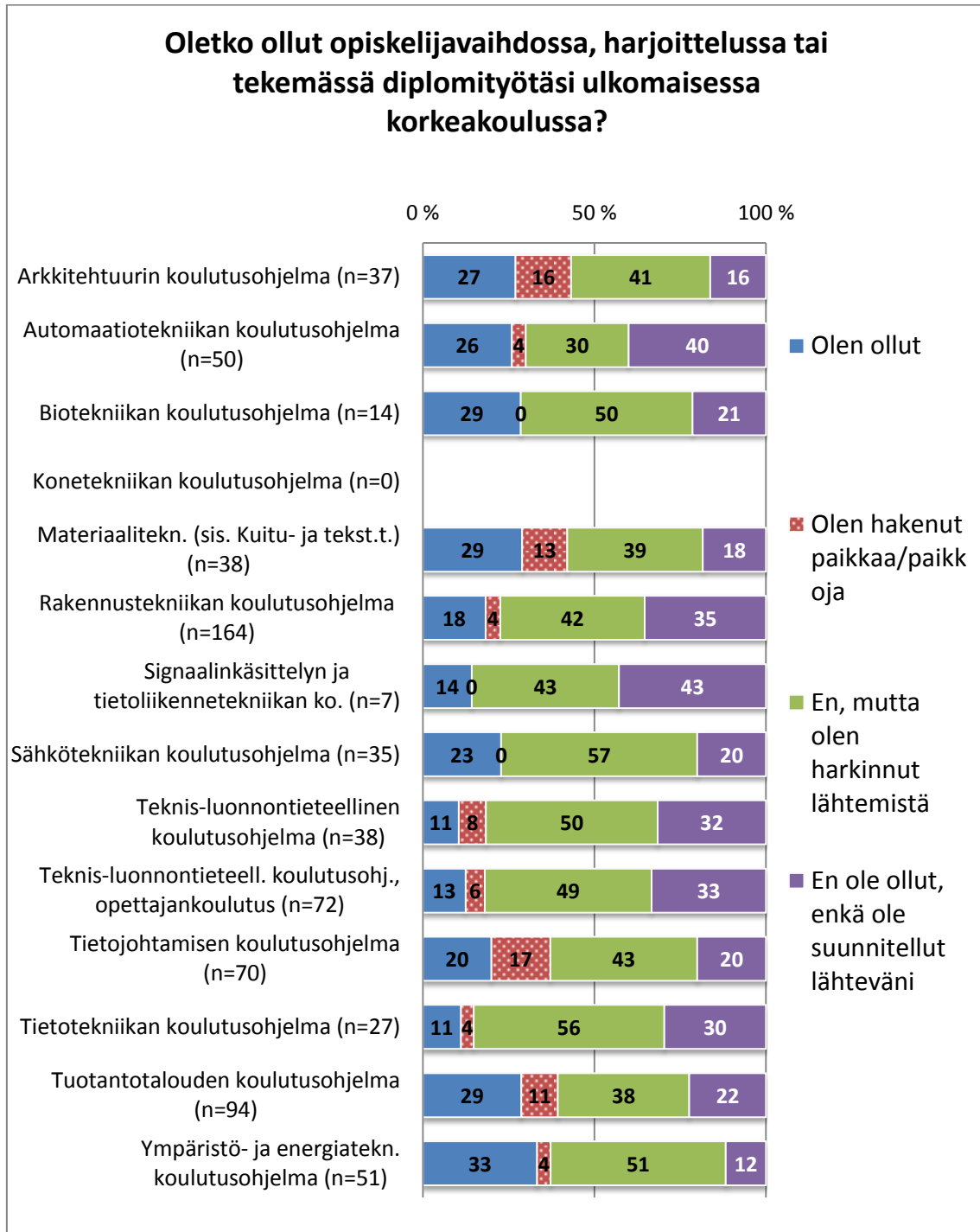
Kun tarkastellaan vastauksia jaoteltuna sen mukaan, missä opintojensa vaiheessa vastaajat olivat, saadaan tulokseksi kuvan 6 jakauma.

Kuva 6. Vastanneiden tähänastinen opiskeluaikainen ulkomaanvaihtoaktiivisuus opiskeluvaiheittain tarkasteltuna (n=668).

Kuvasta 6 nähdään, että kandidaattivaiheen opiskelijoista vain alle 2 % (n=5) oli jo ehtinyt olla vaihdossa/harjoittelussa, mutta yli 70 % (n=197) oli harkinnut lähtemistä. Maisterivaiheen opiskelijoista puolestaan suurin vastaajaryhmä (41 %, n=124) koostui niistä, jotka jo olivat olleet vaihdossa/harjoittelussa. Toisaalta toiseksi suurin ryhmä (32 %, n=96) maisterivaiheen opiskelijoista koostui niistä, jotka eivät olleet olleet vaihdossa/harjoittelussa eivätkä olleet aikeissa hakeakaan. Molempia vaiheita suorittavien opiskelijoiden vastaukset hajaantuivat suhteellisen tasaisesti kaikkien vastausvaihtoehtojen kesken.

Opiskelijoiden aktiivisuudessa hakeutua ulkomaanvaihtoon oli huomattavia eroja eri koulutusohjelmien välillä (kuva 7).

Kuva 7. Vastanneiden tähänastinen opiskeluaikainen ulkomaanvaihtoaktiivisuus koulutusohjelmittain tarkasteltuna.

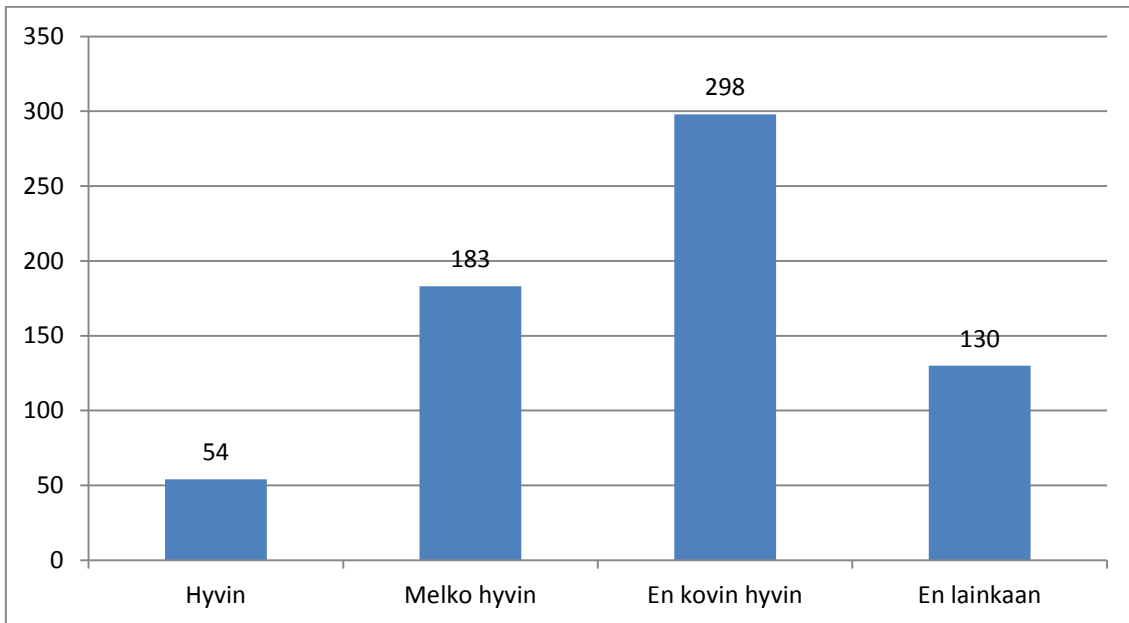
Kuvasta 7 havaitaan, että useimmiten vaihdossa olivat jo ehtineet olla ympäristö- ja energiatekniikan, biotekniikan ja materiaalitekniikan koulutusohjelman vastaajat. Vähiten ulkomaanvaihdosta kiinnostuneita puolestaan olivat signaalinkäsittelyn ja tietoliikennetekniikan sekä automaatiotekniikan koulutusohjelmien vastaajat.

2.2. TTY:n ulkomaanvaihtoon liittyvien käytänteiden sujuvuus

Kyselyllä haluttiin kartoittaa opiskelijoiden asenteiden lisäksi myös TTY:n opiskelijavaihtoon ja kansainvälistymiseen liittyvien käytänteiden sujuvuutta opiskelijan näkökulmasta. Tällaisia ovat muun muassa muualla suoritettujen opintojen hyväksyttäminen osaksi opiskeltavaa tutkintoa, TTY:n muiden kansainvälistymisvaihtoehtojen tunnettuus sekä kielikeskuksen opetustarjonta.

2.2.1. Tuntemus vaihto-opintojen ja harjoittelun tutkintoon sijoittamismahdollisuuksista

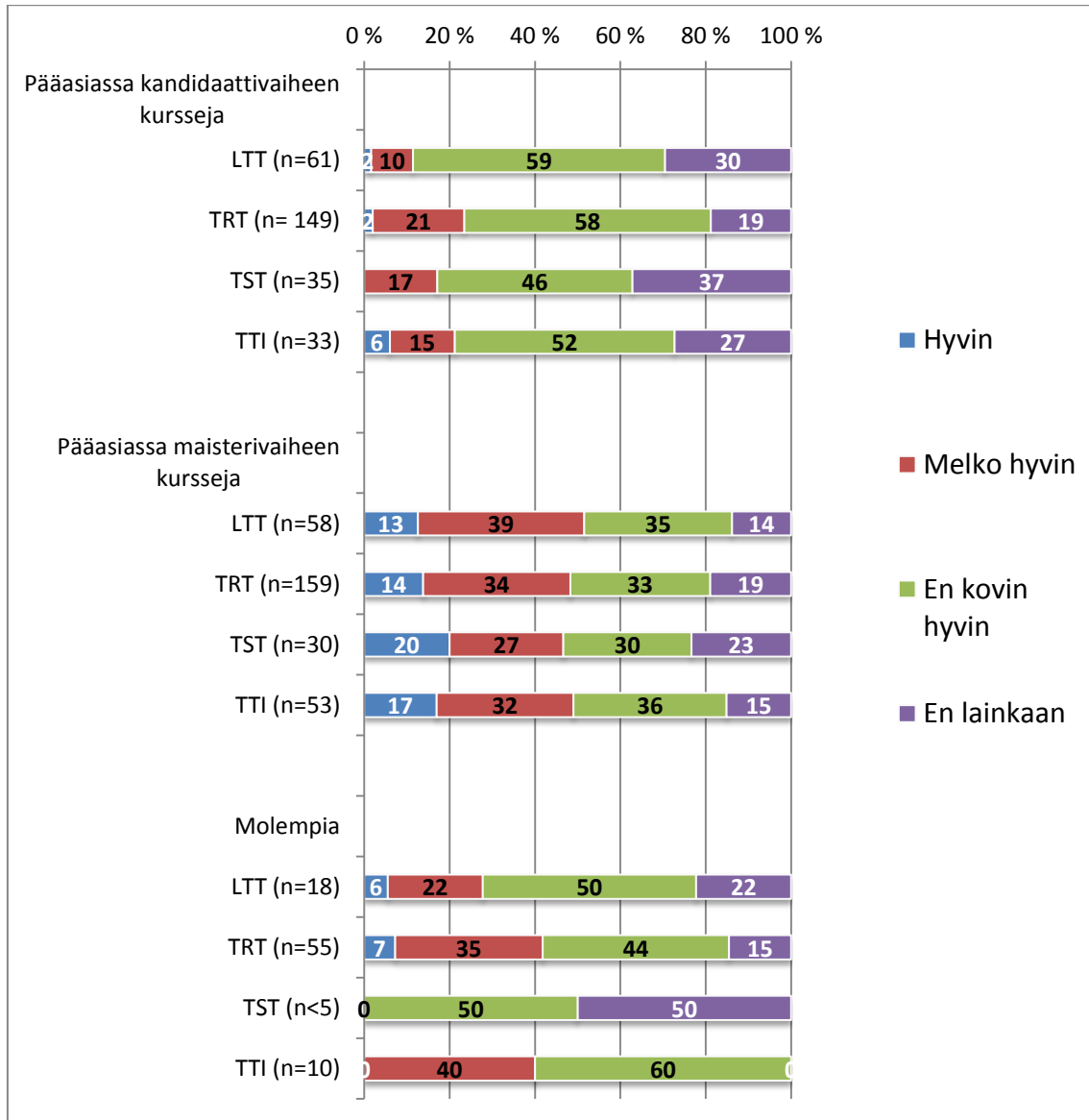
Opiskeluaikana ulkomaanvaihdossa suoritettujen opintojen tai harjoittelun hyväksyttämiseen TTY:llä ei ole vielä tällä hetkellä yhtenäisiä käytäntöjä, vaan menettelytavat vaihtelevat koulutusohjelmittain. Tähän liittyen kyselyssä selvitettiin ”**Kuinka hyvin tunnet eri mahdollisuudet sijoitella opiskelijavaihdossa suoritettavat/suoritettavat opinnot (mukaan lukien harjoittelu) tutkintoon?**” Vastausjakauma on esitetty kuvassa 8.

Kuva 8. Vastaajien arvio siitä, kuinka hyvin he tuntevat eri mahdollisuudet sijoitella opiskelijavaihdossa suoritettavat/suoritettavat opinnot/harjoittelu tutkintoon (n=665).

Kuvasta 8 ilmenee, että kaksi kolmasosaa vastaajista (64 %, n=428) ei tunne joko ollenkaan tai ainakaan kovin hyvin ulkomaanopintojen ja -harjoittelun tutkintoon sisällyttämismahdollisuuksia. Noin 8 % arvioi tuntevansa sisällyttämismahdollisuudet hyvin ja 28 % melko hyvin.

Vaihto-opintojen/harjoittelun sijoittelumahdollisuudet opiskeluvaiheittain ja tiedekunnittain tarkasteltuna on esitetty kuvassa 9.

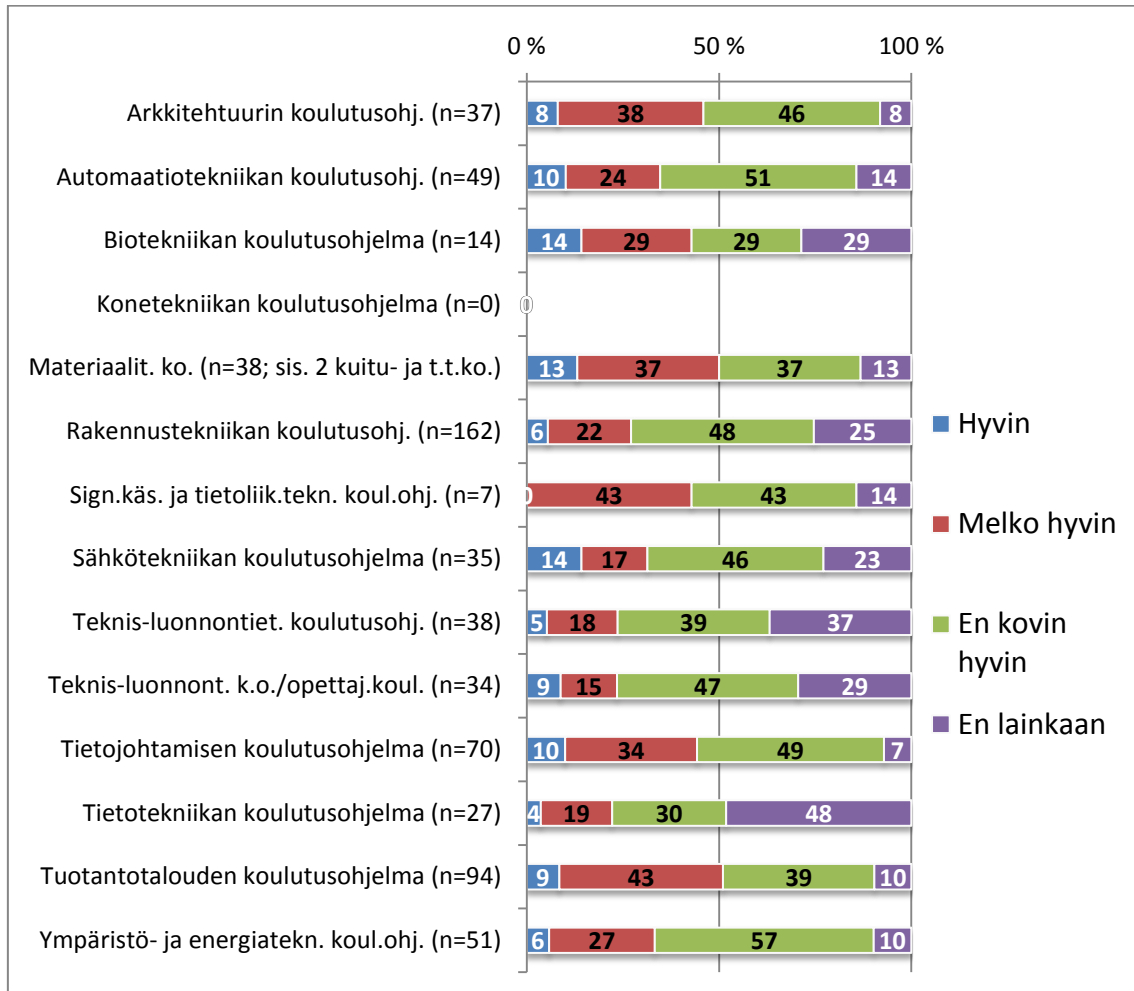

Kuva 9. Vastaajien (n=665) arvio siitä, kuinka hyvin he tuntevat eri mahdollisuudet sijoitella opiskelijavaihdossa suoritettavat/suoritetut opinnot/harjoittelu tutkintoon opiskeluvaiheittain ja tiedekunnittain tarkasteltuna.

LTT= Luonnontieteiden tiedekunta, TRT= Talouden ja rakentamisen tiedekunta
TST = Tieto- ja sähkötekniikan tiedekunta, TTI= Teknisten tieteiden tiedekunta

Kuvasta 9 havaitaan, että DI-vaiheen kurseja pääasiassa suorittavilla oli selkeästi parempi tuntemus vaihto-opintojen sijoittamismahdollisuuksista tutkintoon kuin vasta kandidaattivaiheessa olevilla. Toki on muistettava, että DI-vaiheessa olevista vastaajista osa oli jo ollut ulkomaanvaihdossa ja sitä kautta saanut aiheesta myös omakohtaista kokemusta.

Koulutusohjelmittain tarkasteltuna tietoisuus ulkomaanopintojen ja -harjoittelun sijoittamismahdollisuuksista vaihteli melko suuresti (kuva 10).

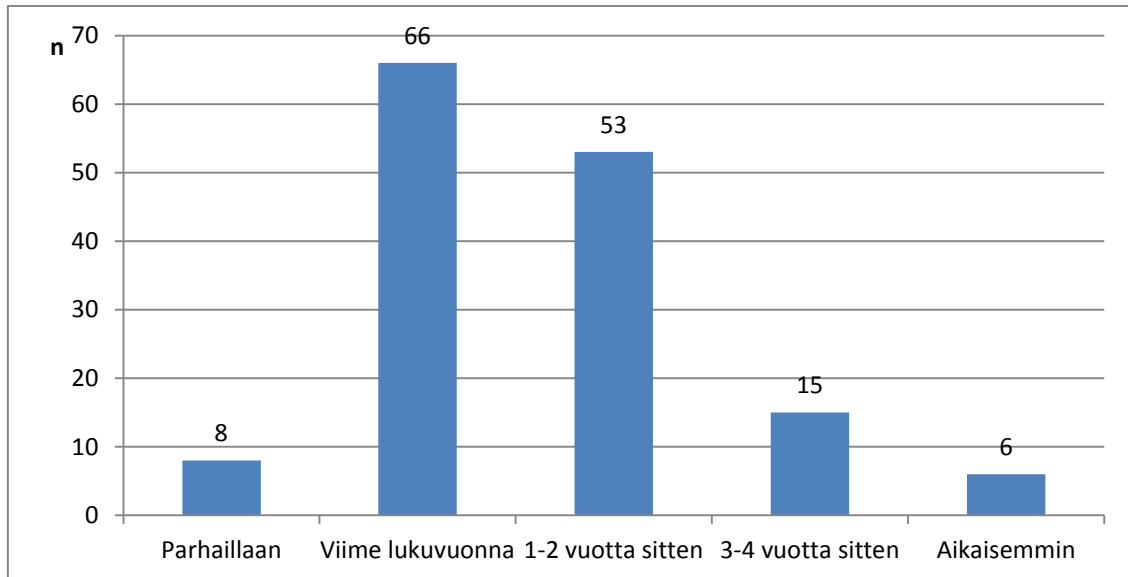

Kuva 10. Opiskelijoiden arvio siitä, kuinka hyvin he tuntevat ulkomaanopintojen ja -harjoittelun sijoittamismahdollisuudet tutkintoonsa.

Kuvasta 10 havaitaan, että parhaiten ulkomaanopintojen ja -harjoittelun tutkintoon sijoittamismahdollisuudet tunsivat materiaalitekniikan ja tuotantotalouden koulutusohjelmien opiskelijat, joista yli puolet arvioi tuntevansa mahdollisuudet hyvin tai ainakin melko hyvin. Heikoimmin ulkomaanopintojen ja -harjoittelun sijoittamismahdollisuudet tunsivat tietotekniikan, teknis-luonnontieteellisen koulutusohjelman ja rakennustekniikan opiskelijat, joista kaikissa koulutusohjelmissä yli 70 % vastaajista arvioi, ettei tunne sijoitusmahdollisuuksia kovin hyvin tai ollenkaan.

3. VAIHDOSSE OLLIEN KOKEMUKSET VAIHTO- OPINNOISTA/HARJOITTELUSTA

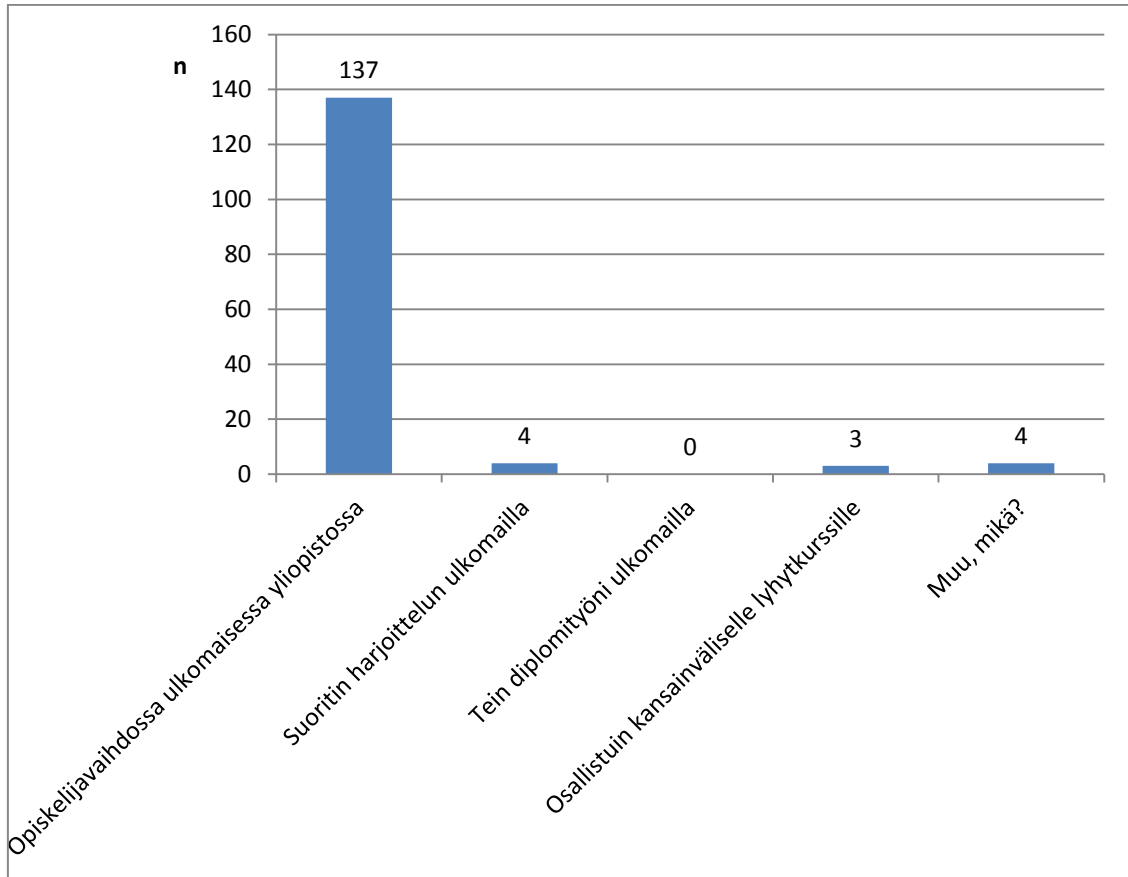
Tässä luvussa käsitellään niiden opiskelijoiden vastauksia, joilla oli jo opiskeluaikaista ulkomaanvaihtokokemusta. Kaikista kyselyyn vastanneista heidän osuutensa oli runsas viidennes (n=148). Ulkomailla olon ajankohdan jakautuminen on esitetty kuvassa 11.

Kuva 11. Ulkomailla olleiden (n=148) vaihdossa/harjoittelussa olon ajankohta.

Kuvasta 11 havaitaan, että suurin osa vastaajista (45 %) oli ollut vaihdossa edellisessä lukuvuotena ja runsas kolmasosa 1-2 vuotta sitten. Vaikkei kyselylomakkeessa ollut mainittu erikseen vaihtoehtoa ”parhaillaan”, niin joukossa oli niitäkin, jotka ilmoittivat erikseen olevansa vaihdossa vastaushetkellä. Kuvaan on sen vuoksi lisätty myös tämä vastausvaihtoehto.

Ulkomailla vaihdossa olon syyt on esitetty kuvassa 12.

Kuva 12. Ulkomailla olon syyt (n=148).

Kuvasta 12 havaitaan, että ylivoimaisesti yleisin syy ulkomailla oloon (93 %) oli ollut opiskelijavaihto ulkomaisessa yliopistossa. Neljä opiskelijaa (3 %) oli suorittanut harjoittelun ulkomailla, kolme (2 %) oli osallistunut kansainväliselle lyhytkurssille ja kukaan ei ollut tehnyt diplomityötään ulkomailla. Kohtaan ”Muu, mikä?” oli annettu vastauksina ”tutkijavaihdossa diplomityön ulkopuolisessa projektissa”, ”kandi Englannissa”, ”vaihto + harjoittelu Singaporessa” sekä ”free moverina ulkomaisessa yliopistossa”.

Kysymykseen ”**Kerro lyhyesti, miksi päätit lähteä?**” oli vastannut 139 opiskelijaa. Yleisimmät perustelut olivat:

- kielitaidon parantaminen/hankkiminen (41 %)
- kansainvälisen kokemuksen hankkiminen (17 %)
- uusiin/eri kulttuureihin tutustuminen (17 %)
- uusien kokemusten saaminen (16 %)
- ihmisenä kasvaminen/itsensä haastaminen/elämäkokemus (10 %)
- halu nähdä maailmaa (9 %)
- työnsaantimahdollisuuksien paraneminen (6 %).

TTY:n vaihto-opiskelumuönteisyyttä kiiteltiin 6 % vastauksista. TTY:n vaihto-opintoihin tarjoama stipendi mainittiin tekijänä, joka oli mahdollistanut vaihto-opiskelun, vaihtoon lähtemisen kynnys todettiin TTY:llä olevan ”tehty matalaksi” ja jossain palautteessa jopa todettiin, että ”TTY:n tarjoamat hyvät vaihtomahdollisuudet olivat minulle yksi tärkeimmistä syistä valita TTY opiskelupaikakseni”.

Vaihtoon lähtemistä oli saattanut edistää myös oma seikkailunhalu, halu pitää välivuotta opinnoista TTY:llä tai halu nähdä, millaista opiskelu ulkomaisessa yliopistossa on. Myös aiemmin ulkomailla vaihdossa olleiden opiskelutoverien myönteiset kokemukset mainittiin motivoivana tekijänä omaan vaihtoon hakeutumiseen.

Kysymykseen ”**Miksi päätit kansainvälistyä juuri tällä tavalla?**” oli vastannut yhteensä 135 vaihdossa ollutta opiskelijaa. Ylivoimaisesti useimmin mainittu syy oli helppous, jonka toi esiin puolet (50 %) vastanneista. Erityisesti vaihtoon lähtöprosessi sai kiitosta opiskelijoilta:

TTY:n opiskelijavaihto on mielestäni todella hyvä vaihtoehto, koska järjestelyt hoituvat asiantuntijoiden avulla, eikä kaikkea tarvitse itse selvittää.

Vaihtoonlähtö tuntui kansainvälistymiskeinoista helpoimmalta ja hakemiseen sai hyvin tukea ja apua yliopistolta.

Muina syinä mainittiin muun muassa vaihto-opiskelun edullisuus taloudellisen tuen ansiosta (9 %), mahdollisuus tutustua eri maiden ihmisiin (7 %) sekä mahdollisuus hyötyä ulkomaisen yliopiston kurssitarjonnasta (5 %). Osassa vastauksia todettiin myös, että vaihtoon oli hakeuduttu yksinkertaisesti siksi, että ”se vaikutti kivalta” tai siksi, että ”oppilaitos tarjosi siihen mahdollisuuden”.

3.1. Kohdemaat ja perustelut kohteen valinnalle

Kysymykseen ”**Missä olit vaihdossa ja miksi valitsit juuri kyseisen kohteen?**” oli vastannut 130 opiskelijaa. Suosituimmat maat olivat Saksa (15 %), Singapore (11 %), Ruotsi (8 %) ja Meksiko (5 %). Vastaukset jakaantuivat kuitenkin hyvin moneen maahan ympäri maapallon ja kaiken kaikkiaan mainittuja maita oli 33.

Myös perustelut kohdemaan valinnalle olivat moninaisia. Osa oli halunnut hyvämaineiseen yliopistoon, osa parantamaan kohdemaan kielen osaamistaan, osa oli tutkinut kohdeyliopiston kurssivalikoimaa, osa hakenut sinne, minne oma keskiarvo riitti hyväksytyksi tulemiseen ja osalla vaikuttivat muut syyt. Osa halusi mahdollisimman kauas Suomesta, osa taas oli valinnut nimenomaan lähellä olevan kohteen. Myös aiemmin vaihdossa olleiden opiskelijoiden vaihtoraporteissaan antamat kommentit olivat osalla opiskelijoita vaikuttaneet kohteen valintaan.

Islannissa: olen aina halunnut käydä siellä, ja sinne oli vielä kaksi paikkaa tarjolla silloin kun keksimme kaverini kanssa että tahdomme lähteä.

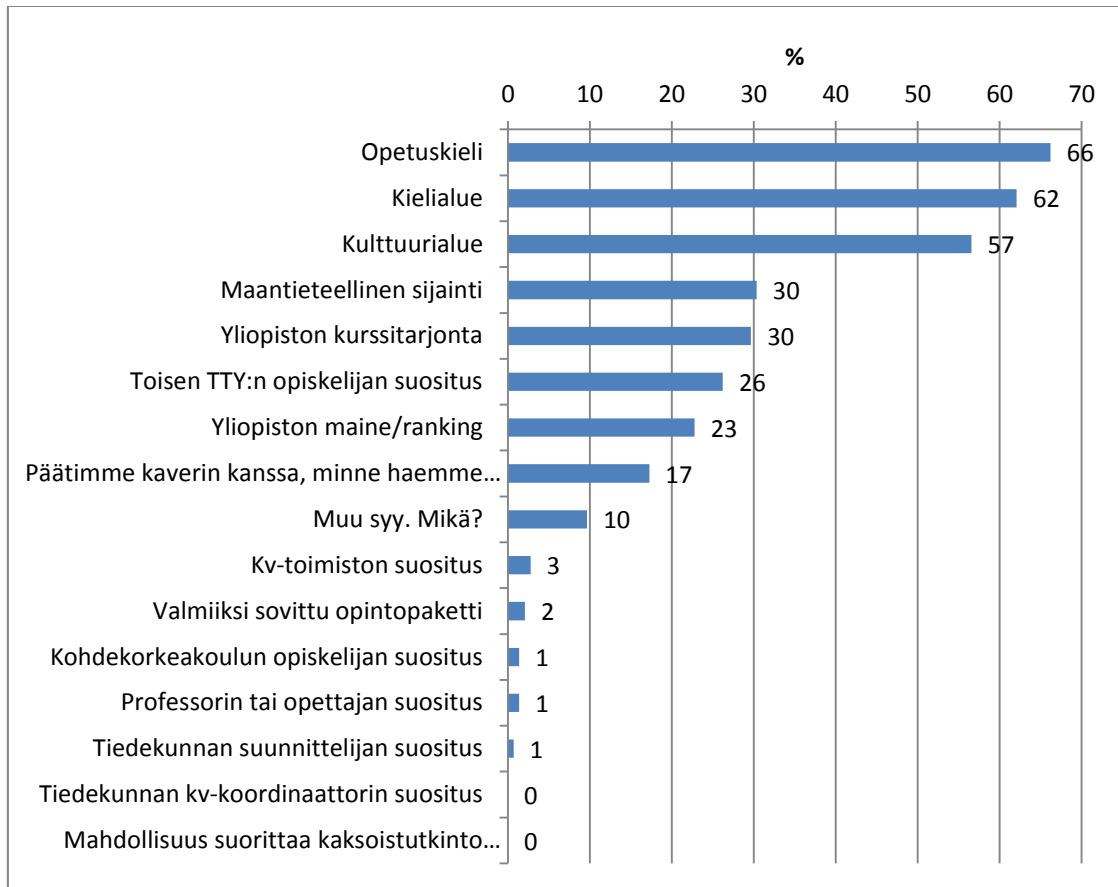
University of Washington, USA. Halusin päästä korkeasti rankattuun yliopistoon.

Valitsin maaksi Saksan koska olen opiskellut saksaa ja ajattelin että Münchenissä on lämpimämpää kuin esimerkiksi Berliinissä koska se on etelämmässä.

Venäjällä Pietarissa; koska motivoivan opettajan ansiosta kyseinen kulttuuri vei mennessään.

Valitsin kohteen ilmaston, kielen ja rakennustekniikan opintojen vuoksi. Kaikista yhteistyökouluista Espanjassa ei löydy rakennustekniikan opetusta.

Kysymykseen ”**Millä perusteella valitsit kohteesi? Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.**” vastaukset (n=145) jakaantuivat kuvan 13 mukaisesti:

Kuva 13. Ulkomaanvaihtokohteen valintaan vaikuttaneet tekijät.

Kuvasta 13 huomataan, että kolme ulkomaanvaihtokohteen valintaan eniten vaikuttanutta tekijää olivat opetuskieli, kielialue ja kulttuurialue. Yli puolet vaihdossa olleista mainitsi kaikki kolme edellä mainittua tekijää vaihtokohdevalintaansa vaikuttaneena asiana. Maantieteellisen sijainnin ja mainitsi vaikuttavana tekijänä vajaa kolmannes vastaajista. Huomionarvoista on, että yliopiston kurssitarjonta oli mainittuna ainoastaan alle kolmasosalla vastauksista. Toisen TTY:n opiskelijan suosituksen sekä yliopiston maineen/rankingin oli maininnut noin neljännes opiskelijoista. Joka kuudes opiskelija oli päättänyt kaverin kanssa yhdessä hakukohteesta. Sen sijaan muita vaihtoehtoina

tarjottuja syitä ei ollut juurikaan koettu merkityksellisinä. Vaihtoehtoon ”Muu syy. Mikä?” selittävinä tekijöinä oli mainittu useimmiten kohdemaan edulliset asumiskustannukset.

3.2. Kokemukset ulkomaanvaihdon hakuprosessista

Kokemukset TTY:n ulkomaanvaihdon hakuprosessista jakaantuivat hyvin eri tavoin. Yhteensä 117 opiskelijaa oli vastannut kysymykseen ”**Onko opiskelijavaihdon hakuprosessissa mielestäsi kehitettävää?**” Heistä runsas kolmannes (36 %) oli sitä mieltä, että hakuprosessi on selkeä ja hyvin toimiva.

Yhden luukun periaate toimi hyvin.

Mielestäni systeemi on selkeä ja yksinkertainen ja hyvin ohjeistettu.

Oma hakuprosessini oli nopea ja kivuton. Pelkkää positiivista palautetta kv-toimistolle.

Useimmat kehittämissuositukset koskivat kohdeyliopiston kurssivalikoimaa ja kurssien yhteensopivuutta TTY:n tutkintoon. Näihin liittyviä kehittämissuosituksia oli 15 % vastauksista. Vastauksista käy ilmi, että osa opiskelijoista ei tunne kaikkia TTY:n palveluja ja käytäntöjä, sillä ehdotuksissa toivottiin osin jo olemassa olevia asioita:

Tietoa hakuprosessista oli mielestäni hyvin tarjolla, mutta kohdeyliopiston valitseminen oli hankalaa, koska en tiennyt kurssivalikoimaa tai yhteensopivuuksia. LYT-tiedekunta voisi julkaista listan meidän opiskelijoille sopivista yliopistoista, joissa kurssit täsmäävät.

Kohdeyliopistojen kurssivalikoimaa pitäisi selkeyttää. Niiden vertailtavuus ja ylipäättään tiedonsaanti on erittäin heikkoa ja aikaa vievä prosessi.

Yhteistyöyliopistoja voisi kyllä olla paljon enemmänkin. Varsinkin tuotantotalouden opiskelijoille taloudellisen alan opintoja ei mielestäni löytynyt riittävästi.

Laitoksen henkilökunnasta joku voisi katsoa käytävät kurssit läpi lähtevän henkilön kanssa.

Yliopistoja, joissa TTYllä on opiskelijavaihtotoimintaa ei juuri ollut (vai oliko ollenkaan) rakennustekniikan vaihtopaikkoja. Itse hain kone-tekniikan opiskelijapaikalla.

Lisäksi parannusta toivottiin esimerkiksi asunnon saamiseen kohdemaassa, paikan saamisen vahvistamisen aikaistamisessa ja täytettävien lomakkeiden määrän vähentämisessä. Useampi vastaaja oli saanut virallisen vahvistuksen vaihto-opiskelijaksi hyväksytyksi tulemisestaan vasta paria viikkoa ennen vaihto-opiskelujen alkua. Osa koki, että TTY:n hakuprosessi oli ollut helppo, mutta olisi kaivannut apua sen jälkeen tehtävään kohdeyliopiston omaan hakuprosessiin.

3.3. Odotukset ulkomaanvaihdosta ja kokemukset vaihdon jälkeen

Ulkomaanvaihdossa olleita pyydettiin kuvaamaan sekä niitä odotuksia ja tavoitteita, joita opiskelijoilla oli ollut ulkomaanjaksoon liittyen että arviota siitä, oliko vaihto vastannut heidän odotuksiaan.

Kysymykseen etukäteisodotuksista ja tavoitteista oli vastannut yhteensä 115 vaihdossa ollutta. Selkeästi keskeisimmiksi tavoitteiksi nousivat kielen oppiminen, uusien kokemusten ja itseluottamuksen saaminen, uuteen kulttuuriin tutustuminen, hauskanpito ja uusien ystävien saaminen sekä sellaisten kurssien suorittaminen, joita ei opeteta TTY:llä.

Halusin kerryttää kokemuksia ulkomailta, harjoittaa kielitaitoa ja oppia asioita, joita ei TTY:llä opeteta.

Suullisen englannin parantuminen, kehittyminen ihmisenä, uuden oppiminen.

Kysymykseen ”**Vastasiko ulkomaanjakso odotuksiasi?**” vastasi yhteensä 141 vaihdossa ollutta. Heistä 93 %:n mielestä ulkomaanjakso oli vastannut odotuksia ja vain 7 %:n mielestä näin ei ollut tapahtunut. Tiedekunnittain tarkasteltuna tyytyväisyys jakaantui seuraavan taulukon mukaan:

	<i>Vastasi odotuksia</i>	<i>Ei vastannut</i>
Luonnontieteiden tdk (n=26)	85 %	15 %
Talouden ja rakent. tdk (n=79)	95 %	5 %
Tieto- ja sähkö-tekniikan tdk (n=11)	91 %	9 %
Teknisten tieteiden tdk (n=25)	96 %	4 %

Odotuksiinsa pettyneistä osa ei ollut saanut suoritettua toivomiaan kursseja, osalla kielitaidon puute oli osoittautunut ongelmaksi ja osalla oli ollut ongelmia opintojen ulkopuolisissa asioissa.

4. VAIHTOON HAKENEIDEN NÄKEMYKSET VAIHTO- OPINNOISTA/HARJOITTELUSTA

Tässä luvussa käsitellään niiden opiskelijoiden vastauksia, joilla ei ollut aiempaa ulkomaanvaihtokokemusta, mutta olivat paraikaa hakemassa vaihto-opiskelijaksi tai harjoittelemaan ulkomaille. Kyselyyn vastanneista heitä oli yhteensä 7 % (n=50). Kysymykseen ”**Kerro lyhyesti, miksi päätit hakea?**” oli vastannut 48 opiskelijaa. Yleisimmin ulkomaille hakeutumista perusteltiin seuraavasti:

- kielitaidon parantaminen/hankkiminen (38 %)
- kansainvälisen kokemuksen hankkiminen (23 %)
- uusiin/eri kulttuureihin tutustuminen (17 %)
- hyöty tulevaisuuden työelämässä (13 %)

Lisäksi motivoivina tekijöinä mainittiin muun muassa halu kehittyä ihmisenä, halu pitää välivuotta opinnoista ennen diplomityön tekoa, maailmankuvan avartaminen, vaihtelunhalu sekä uusiin ihmisiin tutustuminen ja kansainvälinen verkostoituminen.

4.1. Vaihtoon hakeneiden kokemukset TTY:n hakuprosessista

Vaihtoon hakeneista 44 opiskelijaa oli vastannut kysymykseen ”**Onko opiskelijavaihdon hakuprosessissa sinusta kehitettävää?**” Heistä 43 % oli tyytyväisiä hakuprosessiin nykyisellään ja koki sen hyvin toimivana ja sujuvana. Kehittämistä kaivanneet toivoivat parannusta muun muassa kurssien suunnitteluun, tietoon siitä, millä kriteereillä mihinkin hakukohteeseen valitaan opiskelijoita sekä tarkempia tietoja kohdeyliopistoista ja niiden kurssivalikoimista:

Vaihtoprosessi on hyvin sujuva, olisin kuitenkin kaivannut jo opintojen alkuvaiheissa vinkkejä kurssien suunnitteluun.

Voisi tarkemmin kertoa mitkä asiat vaikuttavat siihen, että pääseekö haluamaansa kohteeseen.

Paremmat tiedot kohdeyliopistoista, ja siitä minne ja mitä kursseja voi suorittaa.

4.2. Vaihtoon hakukohteet ja syyt vaihtoon hakeutumiselle

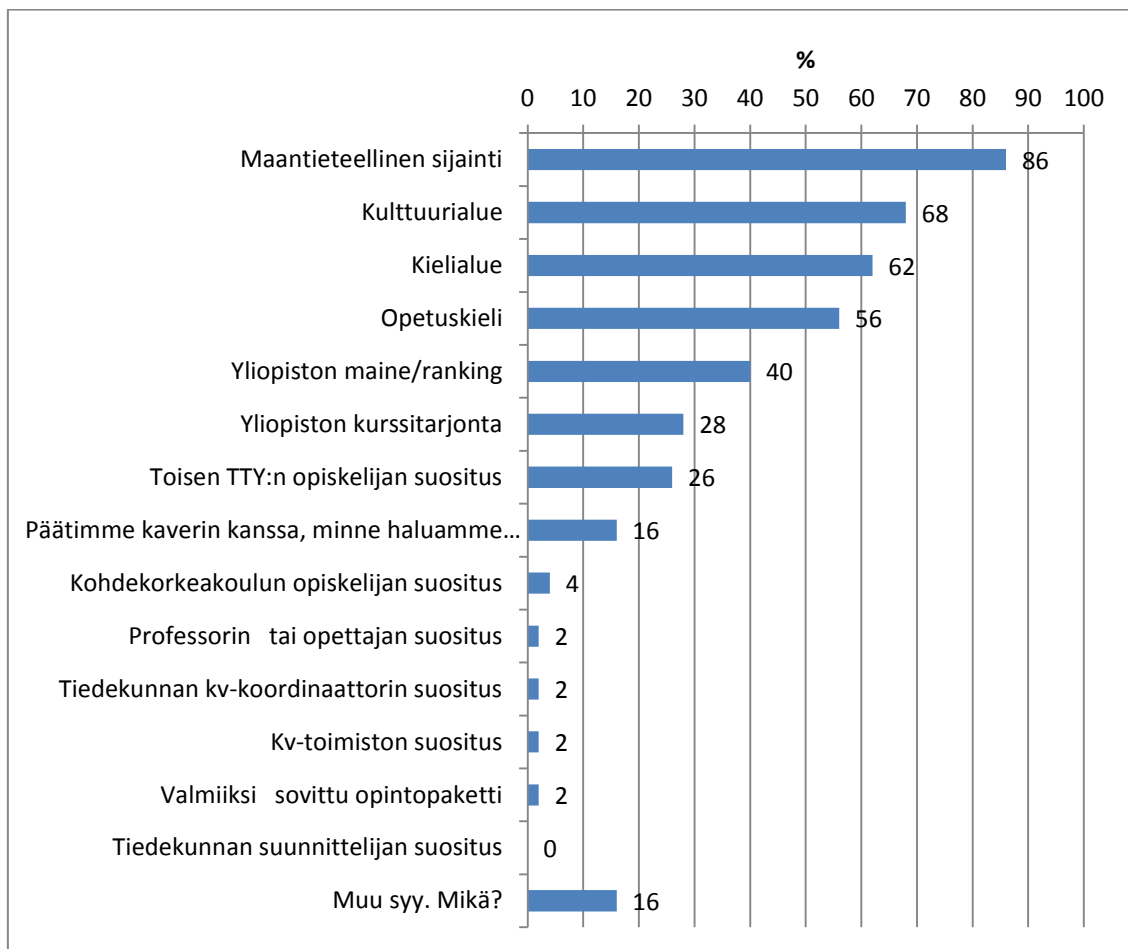
Vaihtoon hakeneista opiskelijoista 50 oli vastannut kysymykseen vaihtoon hakeutumiskohteesta. Heistä kahta lukuun ottamatta kaikki olivat hakeneet opiskelupaikkaa ulkomaisesta yliopistosta, yksi oli hakenut harjoittelupaikkaa ja yksi diplomityöpaikkaa.

Kysymykseen ”**Miksi päätit kansainvälistyä juuri tällä tavalla?**” tyypillisimmät vastaukset (n= 46) olivat:

- helppous ja nopeus
- hyvin tuettu vaihtoehto
- sopii hyvin tähän vaiheeseen opintojani
- hyvä vaihtoyliopistoverkosto.

Kysymykseen ”**Mihin olet hakenut ja miksi valitsit juuri kyseisen kohteen?**” vastaukset (n=46) jakautuivat ympäri maapallon, joskin Aasiassa sijaitsevia maita pidettiin erityisen kiinnostavina. Vastauksissa korostuivat halu oppia kyseisen maan kieltä, halu oppia tuntemaan paikallista kulttuuria, kyseisen yliopiston kurssitarjonta sekä harrastusmahdollisuudet.

Monivalintakysymykseen ”**Millä perustein valitsit kohteesi?**” vastasi yhteensä 50 opiskelijaa. Kysymykseen oli mahdollista valita useampia vastauskohtia. Valittujen perustelujen esiintymistiheys on esitetty kuvassa 14.

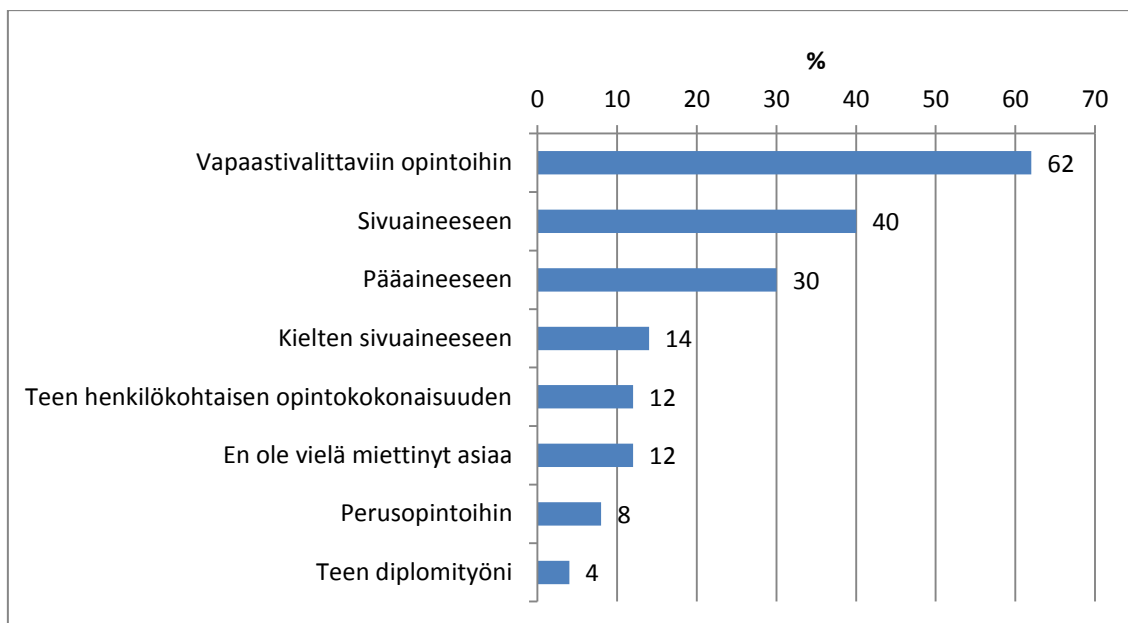
Kuva 14. Vaihtoon hakeneiden (n=50) monivalintavaihtoehtoista valitsemat yleisimmät syyt vaihtoon hakeutumiselle.

Kuvasta 14 havaitaan selkeästi, että tärkein valintakriteeri ulkomaanvaihtokohteelle on ollut kohteen maantieteellinen sijainti (86 % vastaajista). Seuraavaksi tärkeimmiksi valintatekijöiksi nousivat kohteen kulttuurialue, kielialue sekä kohdeyliopiston opetuskieli, jotka olivat merkityksellisiä yli puolelle vastaajista. Sen sijaan yliopiston maine kiinnosti vain 40 %:a vastaajista ja yliopiston kurssitarjonta vain runsasta

neljäsosaa vastaajista. TTY:n henkilökunnan suosituksilla oli ollut merkitystä vain kahdelle prosentille vastaajista.

Ulkomaanvaihtoa koskevat odotukset olivat samankaltaisia kuin odotukset olivat olleet jo vaihdossa käyneillä. Odotukset (n=45) kohdistuivat kielitaidon paranemiseen, uusiin ihmisiin ja kulttuuriin tutustumiseen, itse ihmisenä kehittymiseen ja uusien näkökulmien saamiseen sekä hauskanpitoon.

Kysymykseen ”**Miten olet suunnitellut sijoittavasi ulkomaanjaksolla suorittamasi opinnot?**” vastaukset (n=50) jakoutuivat kuvan 15 mukaisesti.

Kuva 15. Vaihtoon hakeneiden (n=50) suunnitelmat ulkomaanopintojen sijoittamisesta TTY:llä suoritettavaan tutkintoon.

Kuvasta 15 havaitaan, että vastanneet suunnittelivat sijoittavansa tulevat ulkomaanopintonsa valtaosin (62 % vastauksista) vapaasti valittaviin opintoihin. Alle puolella vastaajista oli suunnitelmissa sijoittaa opintojaan johonkin tiettyyn kokonaisuuteen, kuten pää- tai sivuaineeseen. Runsas kymmenesosa vastaajista ilmoitti, ettei ollut miettinyt vielä asiaa ollenkaan.

5. VAIHTOA HARKINNEIDEN NÄKEMYKSET VAIHTO-OPINNOISTA/HARJOITTELUSTA

Tässä luvussa käsitellään niiden opiskelijoiden vastauksia, jotka ilmoittivat harkinneensa ulkomaille vaihto-opiskelijaksi tai harjoittelijaksi/diplomityöntekijäksi lähtemistä. Kyselyyn vastanneista opiskelijoista näitä oli yhteensä 43 % (n=290).

Kysymykseen ”**Mitkä ovat pääasialliset syyt miksi et vielä ole hakeutunut opiskelijavaihtoon?**” oli vastannut yhteensä 289 opiskelijaa. Kysymys oli monivalintatehtävä, johon oli annettu 19 vastausvaihtoehtoa, joista sai valita useamman vaihtoehdon. Vastausjakauma on esitetty kuvassa 16.

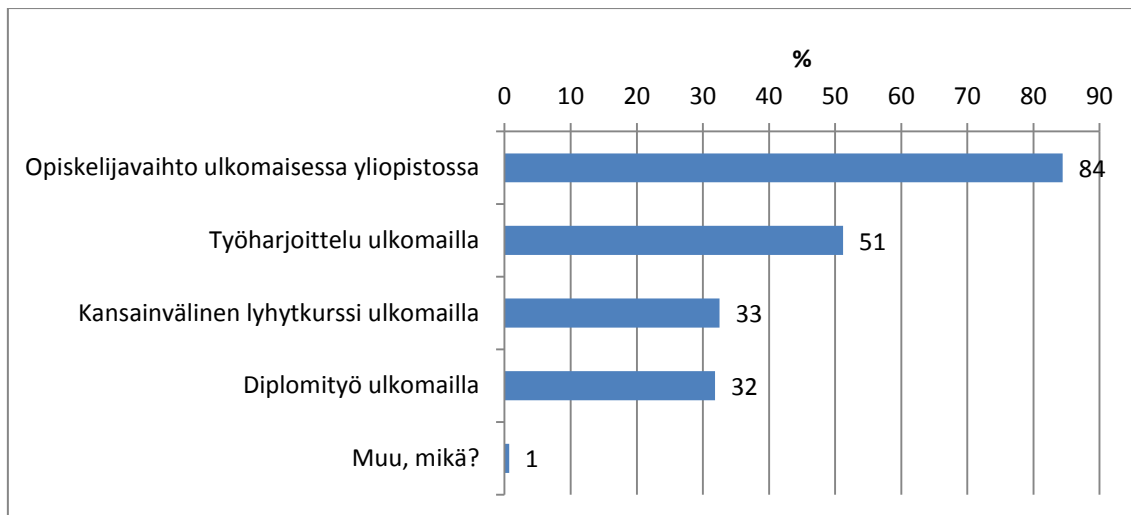

Kuva 16. Ulkomaanvaihtoa/-harjoittelua harkinneiden (n=290) keskeisimmät syyt siihen, miksi he eivät vielä olleet hakeutuneet opiskelijavaihtoon.

Suurimpana syynä ulkomaanvaihtoon hakeutumattomuudelle pidettiin sitä, että omat opinnot olivat vielä niin alkuvaiheessa, että hakeutuminen ei ollut ajankohtaista. Muita usein esteeksi koettuja tekijöitä olivat elämäntilanne, parisuhde, opintojen mahdollinen

pitkittyminen sekä taloudelliset syyt. Muut vaihtoehdot koettiin selkeästi harvemmin ulkomaanvaihtoa haittaavina tekijöinä.

Monivalintakysymykseen ”Mihin seuraavista haluaisit osallistua?” vastaukset (n=289) jakautuivat kuvan 17 mukaisesti.

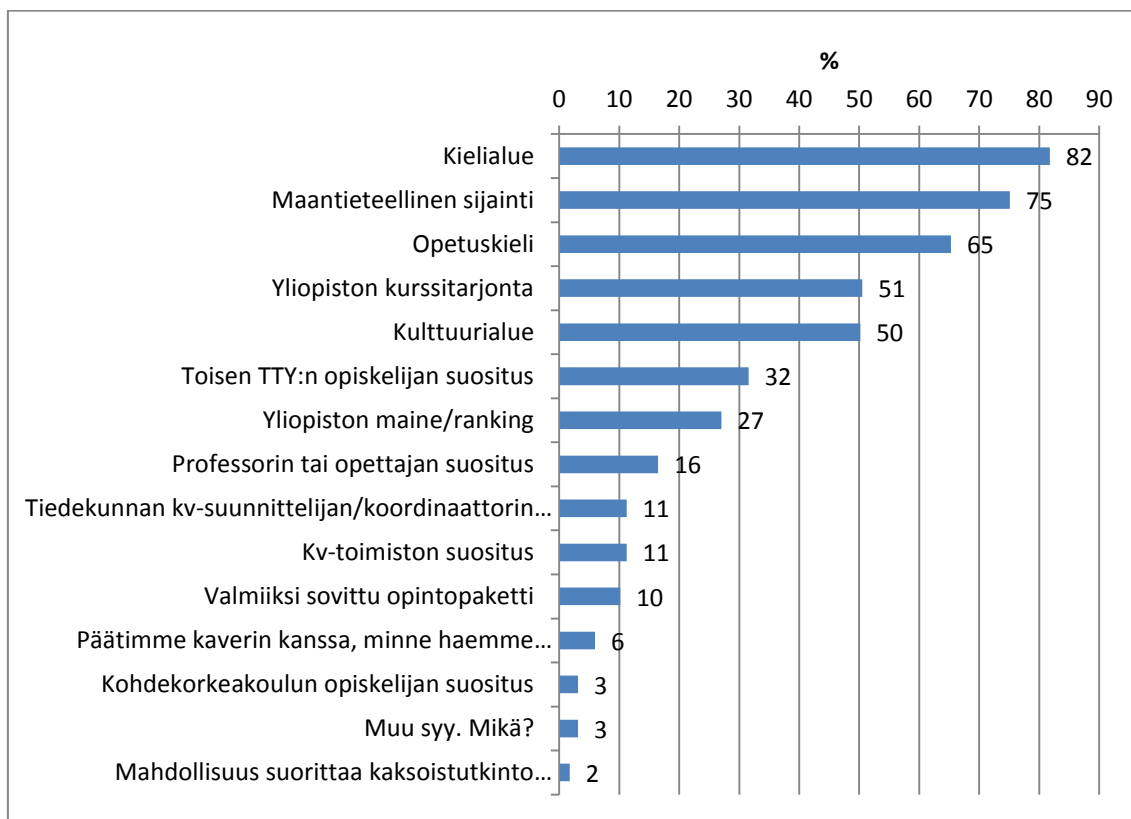

Kuva 17. Vaihtoa harkinneiden (n=289) kiinnostuksen kohteet ulkomailla.

Selkeästi kiinnostavimpana vaihtoehtona pidettiin opiskelijavaihtoa ulkomaisissa yliopistoissa (84 %). Myös työharjoittelu ulkomailla kiinnosti hieman yli puolta ulkomaanvaihtoa harkinneista. Sen sijaan kansainväliset lyhytkurssit ja diplomityön teko ulkomailla kiinnostivat vain noin kolmasosaa vastaajista.

Perustelut kiinnostuksen kohteisiin olivat hyvin erilaisia. Suurella osalla vastaajista oli kiinnostusta ulkomaanvaihtoon, mutta elämäntilanteissa oli eroja. Osalla vastaajista opinnot olivat vielä alussa, mutta tulevaisuuden toivelistalla oli ulkomaanvaihto toisessa yliopistossa, osalla taas alkoivat opinnot olla jo koossa, jolloin diplomityö tai työharjoittelu tuntuivat kiinnostavimmilta vaihtoehdoilta. Osaa vastaajista kiinnosti nimenomaan mahdollisuus pidempiaikaiseen ulkomailla oleskeluun, kun taas toiset pitivät itselleen ainoana kansainvälistymismahdollisuutena erilaisia lyhytkursseja.

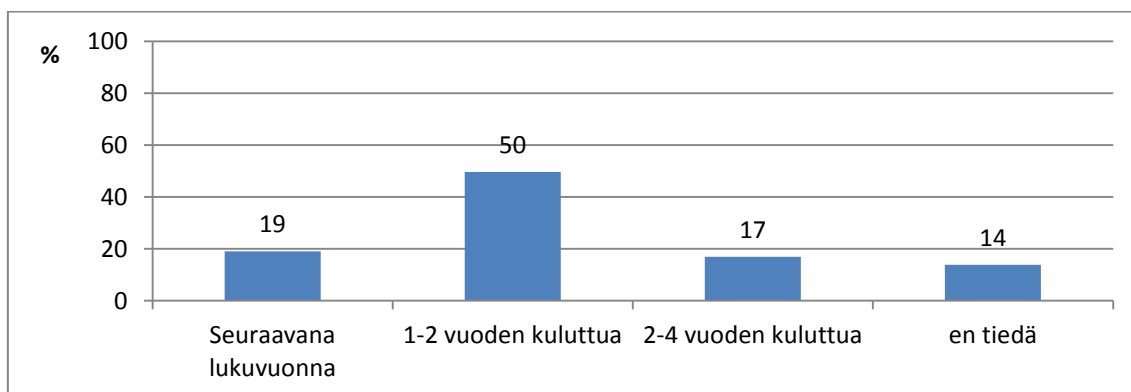
Monivalintakysymykseen ”**Millä perusteiden valitsisit vaihtokohteesi?**” vastaukset (n=285) jakaantuivat kuvan 18 mukaisesti.

Kuva 18. Vaihtoa harkinneiden (n=285) perusteet mahdollisen vaihtokohteen valinnalle.

Kuvasta 19 ilmenee, että vaihtokohteen kielialuetta, maantieteellistä sijaintia ja opetuskieltä pidettiin kaikkein tärkeimpinä valintaperusteina mahdolliselle ulkomaanvaihdolle. Puolet vastaajista piti näiden lisäksi tärkeinä myös yliopiston kurssitarjontaa sekä vaihtokohteen kulttuurialuetta. Vähemmän merkityksellisinä koettiin esimerkiksi toisten TTY:n opiskelijoiden, kv-toimiston tai muun TTY:n henkilökunnan suositukset tai mahdollisen kohdeyliopiston maine.

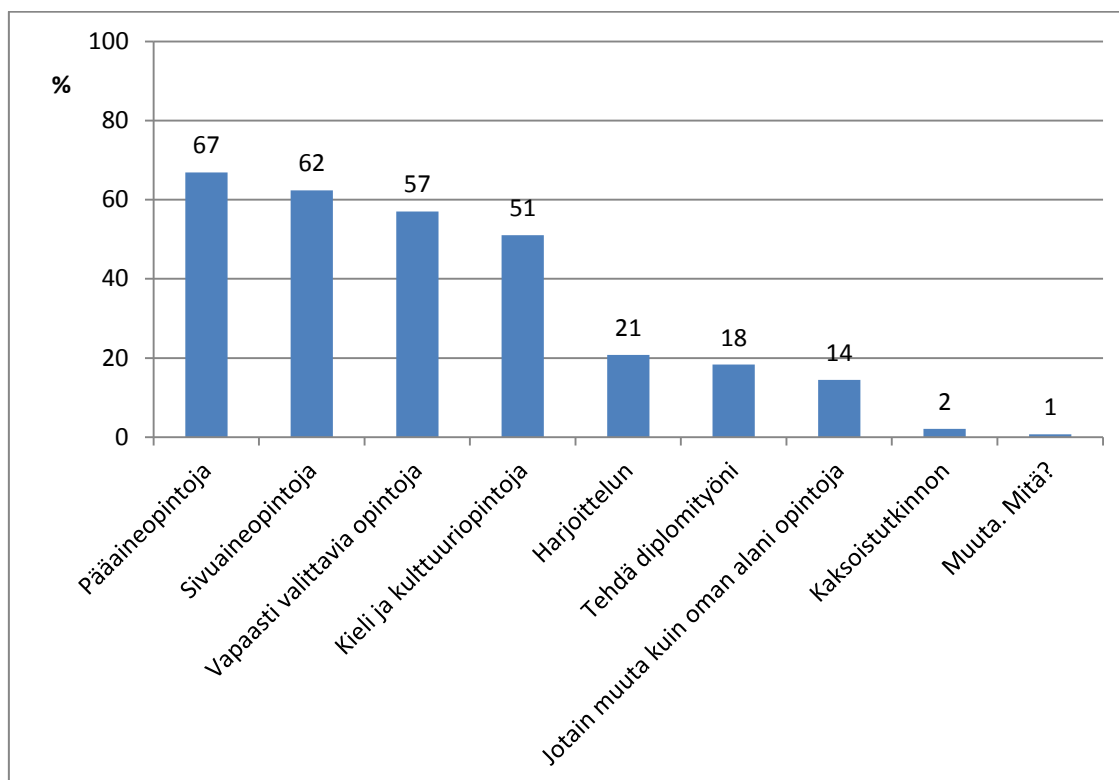
Kysymykseen ”**Milloin voit harkita lähteväsi kansainvälistymisjaksolle?**” vastaukset jakautuivat seuraavasti (kuva 19):

Kuva 19. Vaihtoa harkinneiden (n=290) näkemys mahdollisen ulkomaanvaihdon ajankohdasta.

Kuvasta 19 havaitaan, että puolet vaihtoa harkinneista arvioi mahdollisen vaihtoon lähtönsä ajoittuvan 1–2 vuoden päähän. Noin viidennes voisi lähteä vaihtoon jo seuraavana lukuvuonna ja vajaa viidennes vasta 2–4 vuoden kuluttua. Kuudesosa vastaajista ei osannut arvioida vaihdolle sopivaa ajankohtaa.

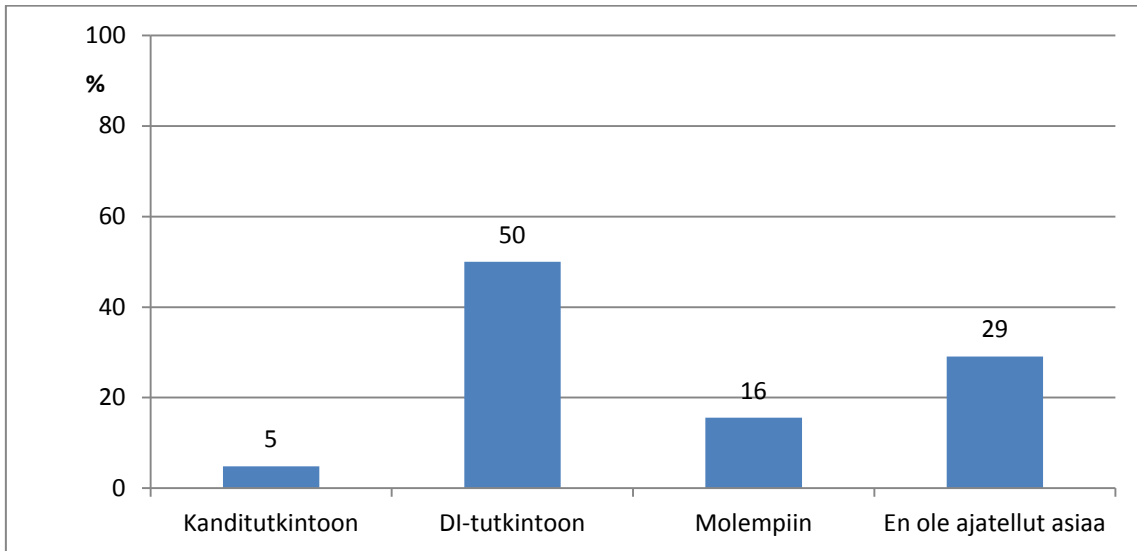
Monivalintakysymykseen ”**Mitä haluaisit mahdollisen kansainvälistymisjakson aikana suorittaa?**” vastaukset (n=284) jakautuivat kuvan 20 mukaisesti:

Kuva 20. Vaihtoa harkinneiden (n=284) toiveet ulkomaanopintojen sijoittamisesta TTY:n tutkintoon.

Kuvasta 20 nähdään, että vaihtoa harkitsevat toivovat voivansa suorittaa sekä pääaineopintoja (67 % vastaajista) että sivuaaineopintoja (62), mutta myös vapaasti valittavia opintoja (57 %) että kieli- ja kulttuuriopintoja (51 %). Muut vaihtoehdot kiinnostivat selkeästi vähemmän; diplomityön tai harjoittelun toivoi voivansa suorittaa noin viidennes vastaajista ja vajaa kuudesosa haluaisi suorittaa jotain muuta kuin oman alansa opintoja.

Kysymykseen ”Mihin tutkintoon haluaisit sijoittaa suorittamasi opinnot/harjoittelun?” vastaukset jakautuivat seuraavasti (kuva 21):

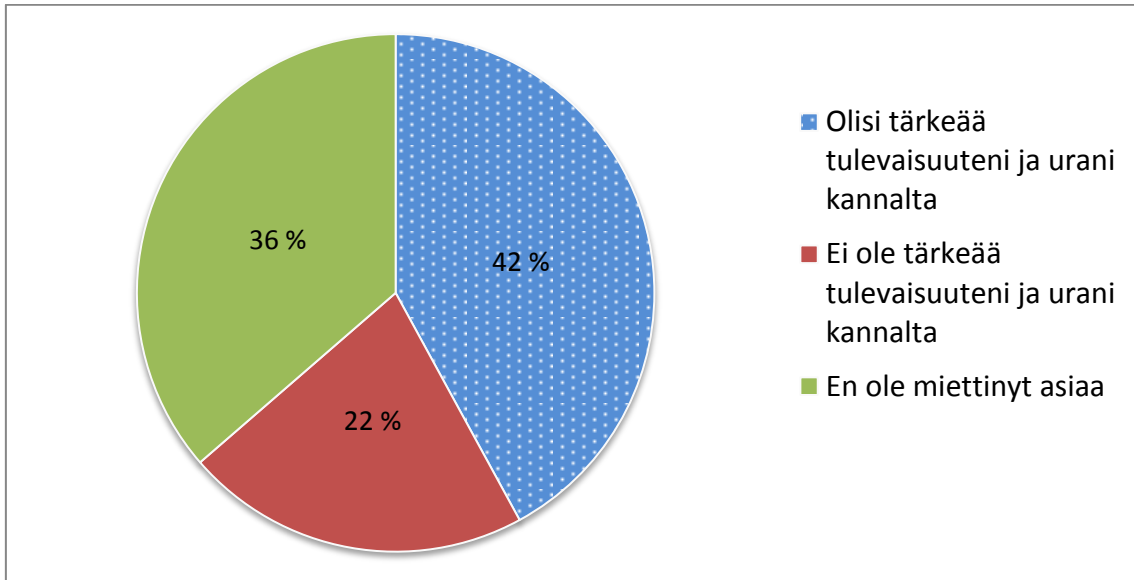

Kuva 21. Vaihtoa harkinneiden toiveet (n=289) mahdollisten vaihto-opintojen sijoituspaikasta TTY:n tutkinnossa.

Kuvasta 21 havaitaan, että puolet vaihtoa harkinneista toivoo voivansa sijoittaa mahdolliset ulkomaanopintonsa DI-tutkintoonsa. Toisaalta lähes kolmasosa vaihtoa harkinneista ei vielä ollut ajatellut, miten mahdolliset ulkomaanopinnot voisi sijoittaa. Kuudesosa toivoi voivansa sijoittaa opintoja sekä kandidaatti- että DI-vaiheeseen, kun taas pelkästään kandidivaiheeseen mahdollisia vaihto-opintoja toivoi voivansa sijoittaa vain viisi prosenttia vastanneista.

6. VAIHTOON HALUAMATTOMIEN ASEENTEET JA SYYT VAIHTOMAHDOLLISUUDEN HYÖDYNTÄMÄTTÖMYYTEEN

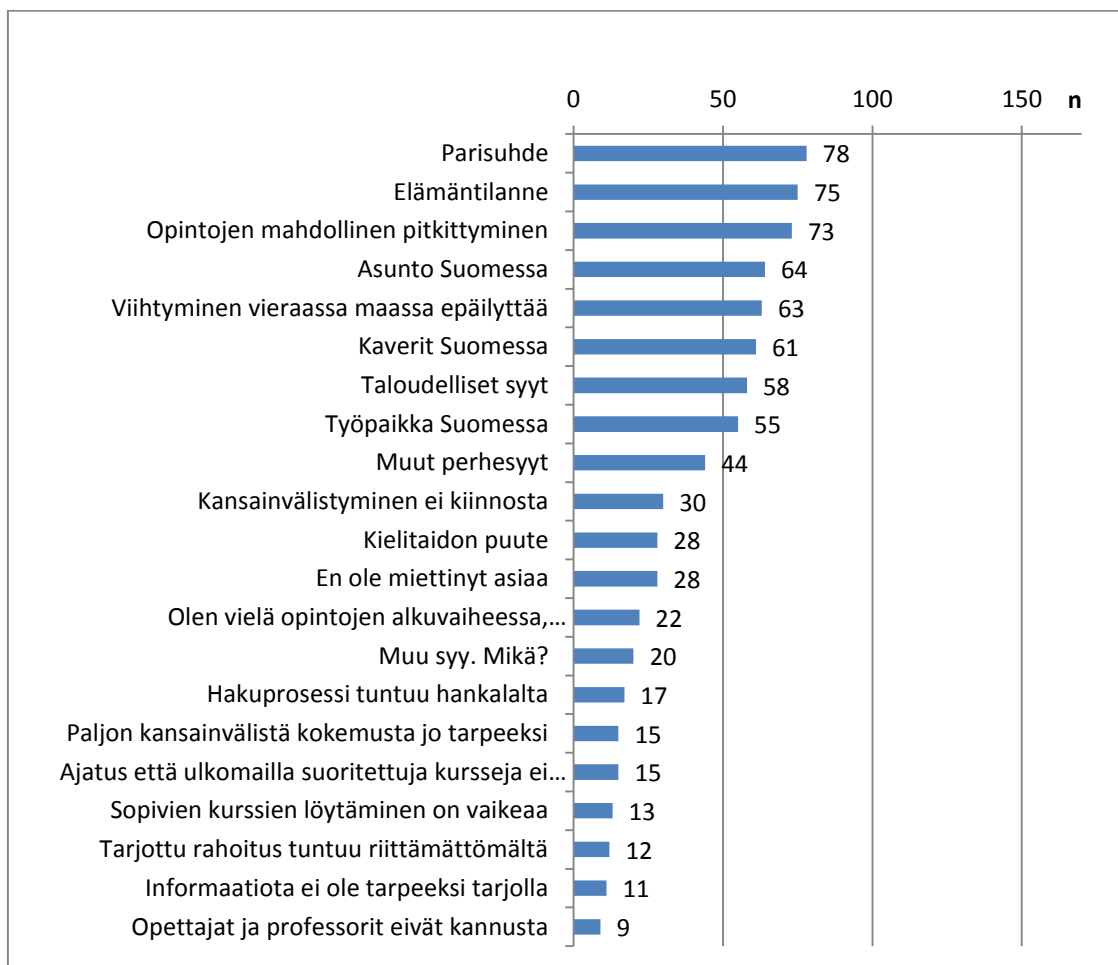
Tässä luvussa käsitellään niiden opiskelijoiden vastauksia, jotka eivät olleet olleet eivätkä suunnitelleet lähtevänsä ulkomaanvaihtoon opiskeluaikana. Kaikista vastaajista heidän osuutensa oli runsas neljännes (27 %). Monivalintakysymykseen ”**Mielestäni kansainvälistyminen.**” heidän vastauksensa jakautuivat seuraavasti (kuva 22):

Kuva 22. Vaihtoon haluamattomien ($n=180$) suhtautuminen kansainvälisyyteen.

Vastausjakaumasta havaitaan, että niistäkin opiskelijoista, jotka eivät olleet harkinneet vaihto-opintoja tai harjoittelua ulkomailla, lähes puolet (42 %) piti kansainvälistymistä tärkeänä uransa ja tulevaisuutensa kannalta.

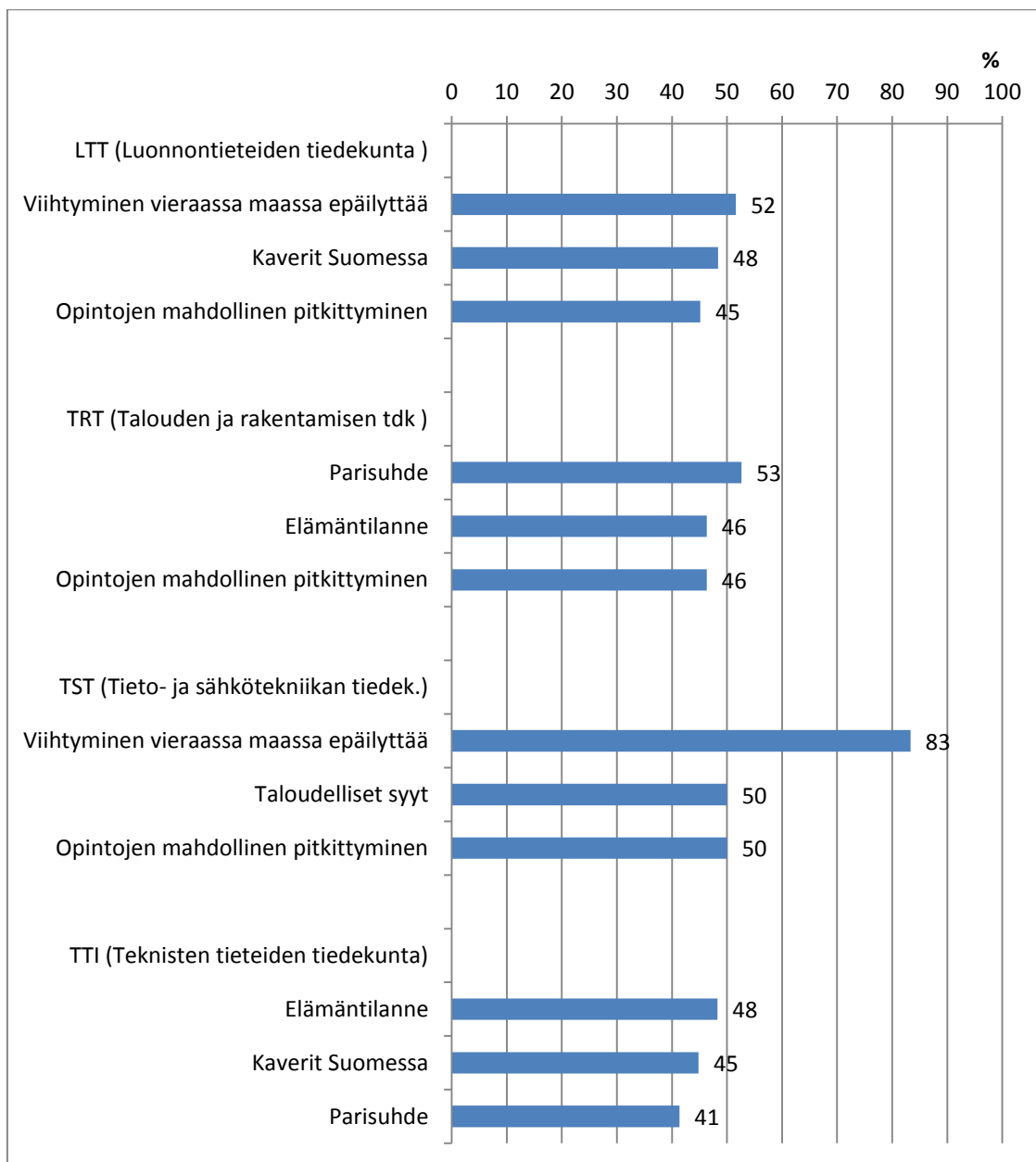
Monivalintakysymykseen, ”**Miksi et ole kiinnostunut kansainvälisestä liikkuvuudesta?**” vastausvaihtoehdot jakautuivat seuraavasti (kuva 23):

Kuva 23. Ulkomaanvaihdosta ei-kiinnostuneiden vastausjakauma ($n=173$) syistä, ”miksi et ole kiinnostunut kansainvälisestä liikkuvuudesta”.

Kuvasta 23 havaitaan, että keskeisimmät syyt siihen, miksi ulkomaanvaihdosta ei-kiinnostuneet opiskelijat eivät harkinneet vaihto-opintoja ja tai harjoittelua ulkomailla olivat parisuhde (45 % vaihtoa harkitsemattomista), elämäntilanne (43 %) sekä pelko opintojen mahdollisesta pitkittymisestä (42 %). Muista merkittäviä syitä olivat asunto Suomessa, epävarmuus viihtymisestä vieraassa maassa, kaverit Suomessa, taloudelliset syyt sekä työpaikka Suomessa. Toisaalta kuvasta on havaittavissa myös se, että vastaajista lähes kymmenesosa ($n=15$) oli maininnut syyksi käsityksen, että ulkomailla suoritettuja kursseja ei ehkä hyväksyttäisi tutkintoon.

Eri tiedekuntien opiskelijoiden keskuudessa erot ulkomaanvaihdosta kieltäytymiseen vaihtelivat jonkin verran. Kuvaan 24 on koottu kolme yleisintä syytä ulkomaanvaihdosta/-harjoittelusta kieltäytymiselle jokaisesta TTY:n tiedekunnasta.

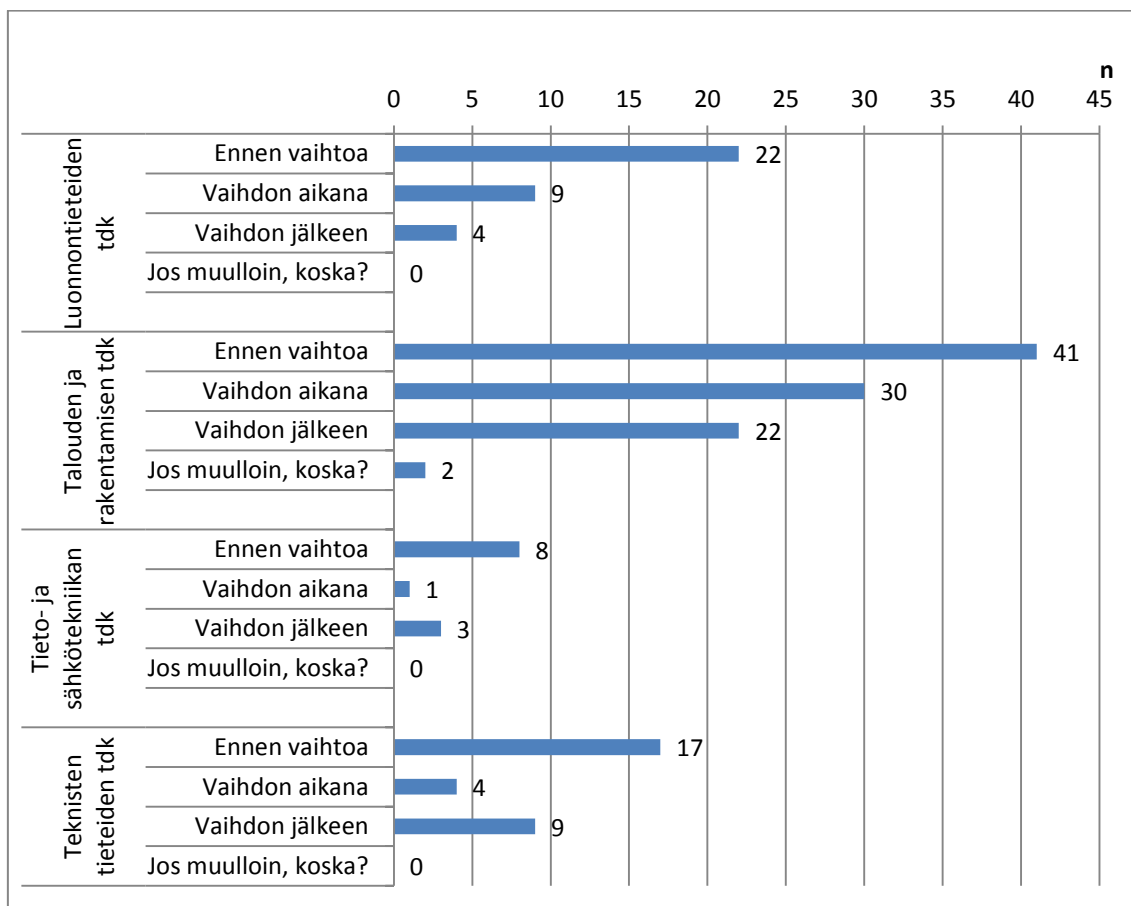

Kuva 24. Opiskelijoiden kokemat ulkomaanvaihdon/-harjoittelun kolme yleisintä estettä tiedekunnittain tarkasteltuna ($n=173$).

Sekä luonnontieteiden tiedekunnan että tieto- ja sähkötekniikan tiedekunnan opiskelijoille huoli vieraassa maassa viihtymisestä oli yleisin syy ulkomaanvaihdosta kieltäytymiseen, kun taas talouden ja rakentamisen tiedekunnan sekä teknisten tieteiden tiedekunnan opiskelijoilla tämä syy ei ollut kolmen yleisimmän joukossa. Sen sijaan talouden ja rakentamisen tiedekunnan sekä teknisten tieteiden tiedekunnan opiskelijat pitivät tärkeimpänä esteenä elämäntilannetta sekä kaverisuhteita ja parisuhdetta. Teknisten tieteiden tiedekunnan opiskelijoita lukuun ottamatta kaikissa muissa tiedekunnissa huoli opintojen mahdollisesta pitkittymisestä oli kolmanneksi useimmiten mainittu este ulkomaanvaihtoon hakeutumiselle.

7. KOKEMUKSET VAIHTO-OPINTOJEN SJOITTAMISESTA TUTKINTOON

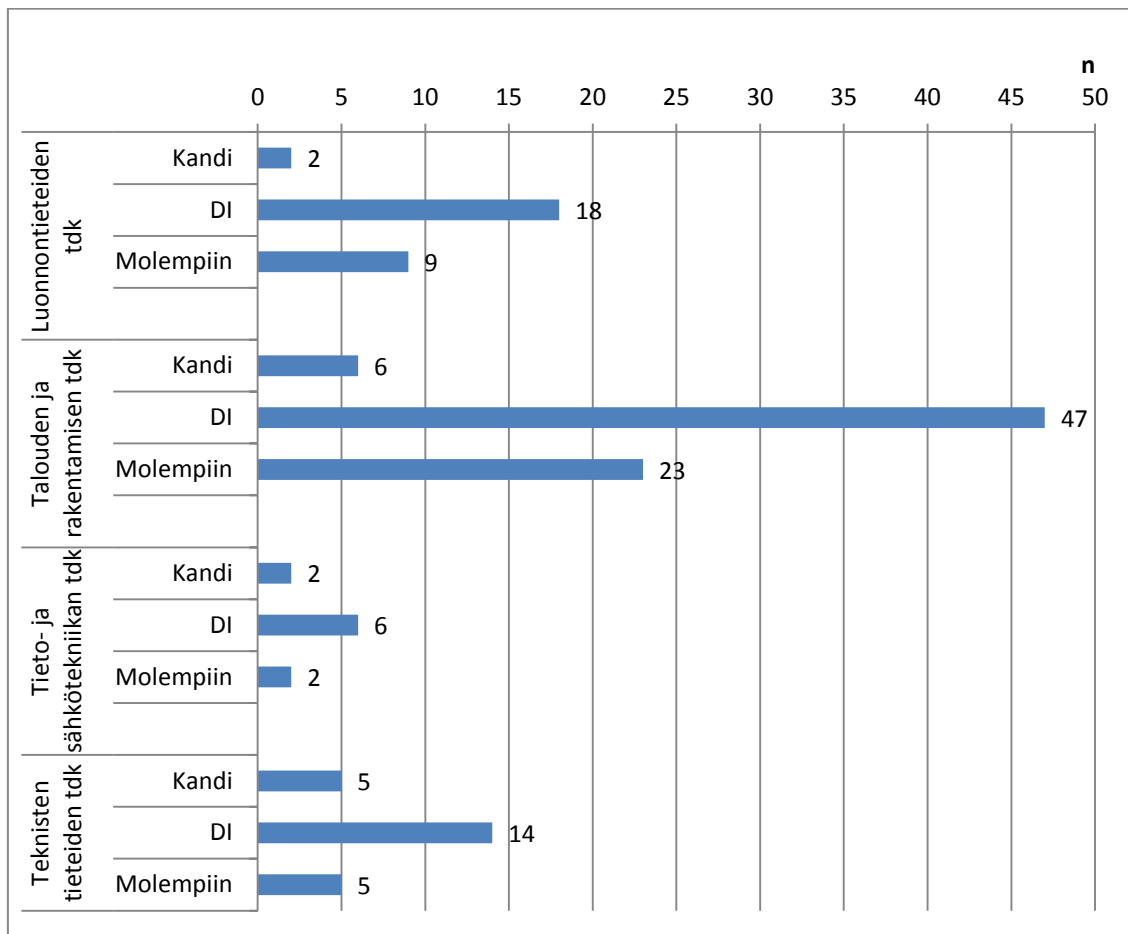
Kyselyn yksi keskeisistä selvityskohteista oli kartoittaa vaihdossa olleiden kokemuksia ulkomaanopintojen sijoittamisesta omaan tutkintoonsa. Ensimmäisenä kartoitettiin, monivalintakysymyksellä, missä vaiheessa vaihdossa olleet opiskelijat olivat ylipäänsä alkaneet miettiä vaihdossa suoritettujen opintojensa tutkintoon sijoittamista. Vastaukset (n=144) jakaantuivat seuraavasti (kuva 25):

Kuva 25. Vaihto-opintojen tutkintoon sijoittamisen suunnittelun aloittaminen tiedekunnittain tarkasteltuna (n=144)

Kuten kuvasta 25 huomataan, suurin osa vastaajista (61 %) oli alkanut miettiä vaihto-opintojensa tutkintoon sijoittamismahdollisuuksia jo ennen vaihtoon lähtöä. Vaihdon aikana asiaa oli miettinyt ensimmäisen kerran 31 % vastaajista ja vasta vaihdon jälkeen 26 % vastaajista. Tiedekuntatasolla tarkasteltuna kaikissa tiedekunnissa oli eniten niitä, jotka olivat aloittaneet suunnittelun jo ennen vaihtoon lähtöä. Vaihdon aikana ja vaihdon jälkeen mietinnän aloittaneissa oli tiedekuntakohtaisia eroja, joskin vastaajamäärät olivat näissä osin hyvin pieniä, mikä on syytä huomioida vastauksia tulkitessa.

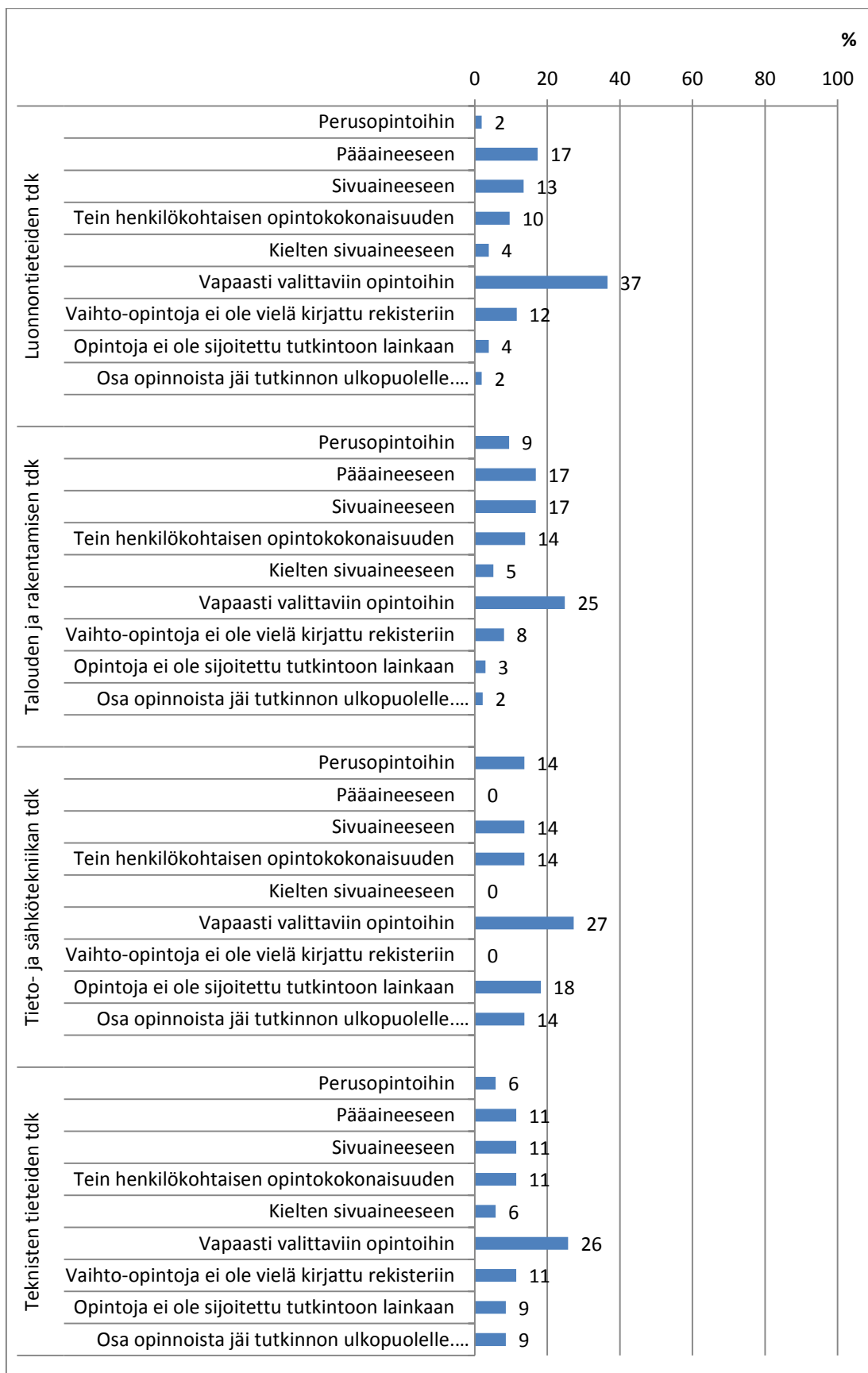
Kysymykseen ”**Mihin tutkintoon sijoitit vaihdossa suorittamasi opinnot?**” vastaukset jakautuivat kuvan 26 mukaan:

Kuva 26. Vaihdossa suoritettujen opintojen sijoittaminen tutkinnon eri vaiheisiin (n=144).

Kuvasta 26 voidaan huomata, että reilusti yli puolet (61 %) vastaajista oli sijoittanut vaihto-opintonsa diplomi-insinöörivaiheen tutkintoonsa. Kandidaattitutkintoon vaihto-opinnot oli sijoittanut 11 % vastanneista ja molempiin tutkintoihin 28 % vastanneista.

Kyselyn avulla haluttiin selvittää myös, miten hyvin vaihdossa olleet opiskelijat olivat pystyneet hyödyntämään ulkomaanopintojaan osana tutkintoaan. Monivalintakysymykseen ”**Sijoititko vaihdossa suorittamasi opinnot?**” vastaukset jakaantuivat eri vaihtoehtoihin seuraavasti (kuva 27):

Kuva 27. Vaihto-opintojen sijoittuminen opiskeltavan tutkinnon rakenteeseen (n=139).

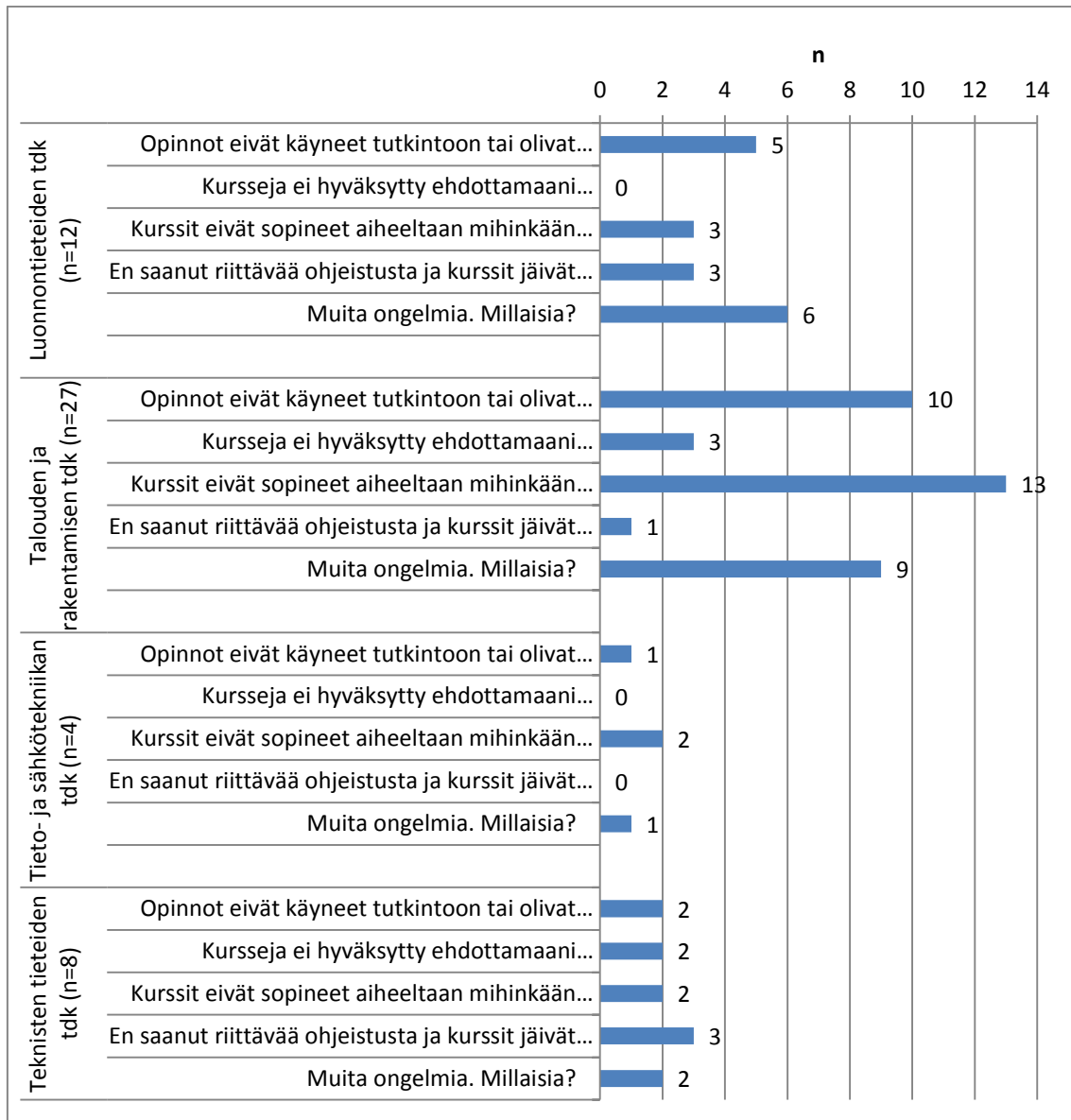
Kuvasta 27 havaitaan, että useimmiten ulkomaanvaihdossa suoritettavat opinnot oli sijoitettu vapaasti valittaviin opintoihin. Useimmiten näin oli tapahtunut luonnon-

tieteiden tiedekunnan opiskelijoiden kohdalla, joilla yli kolmannes vaihto-opinnoista oli päätyntynyt vapaasti valittaviin opintoihin kirjatuiksi. Toiseksi useimmin vaihto-opintoja oli kirjattu pääaineeseen, pois lukien tieto- ja sähkötekniikan tiedekunnassa, jonka opiskelijoiden vaihto-opinnoissa ei ollut lainkaan pääaineeseen kirjattuja opintoja. Seuraavaksi yleisimmät vaihtoehdot olivat olleet vaihto-opintojen kirjaaminen sivuaineeseen tai henkilökohtaisen opintokokonaisuuden tekeminen. Opinnot olivat vielä sijoittamatta useimmiten tieto- ja sähkötekniikan tiedekunnan opiskelijoilla. Heillä oli myös eniten (14 %) sellaisia ulkomaanopintoja, jotka olivat jääneet täysin TTY:llä opiskeltavan tutkinnon ulkopuolelle, kun taas luonnontieteiden tiedekunnan ja talouden ja rakentamisen tiedekunnan opiskelijoiden opinnoista vain 2 % oli jäänyt TTY:n tutkinnon ulkopuolelle.

Vaihtoehtoon ”Osa opinnoista jäi tutkinnon ulkopuolelle. Miksi?” vastauksia olivat muun muassa:

- Vapaavalintaiset täynnä, eikä kielen opinnoista saanut sivuainetta jostain kumman syystä. Tämän voisitte korjata. (Kyseessä Japanin ja Korean kielet)
- Vaadittavien kurssisuoritusten määrä riitti tutkintoon ilman kaikkien vaihtokurssien hyväksilukemistakin.(4 vastaajaa)
- Sijoitin ne toiseen tutkintoon jota suoritan tällä hetkellä.
- Niillä pitäisi pystyä korvaamaan TTY:n tietyt kurssit.
- Loput opinnot eivät soveltuneet valitsemiini kokonaisuuksiin, eivätkä myöskään täydentäneet sitä kuten muut jo suorittamani, vapaasti valittavat kurssini.
- Vaihdoin pääainetta täysin toiseen. Muutoin olisin laittanut kurssit vapaavalintaisiin ja tehnyt niistä sivuaineen.

Vaihto-opintojen sijoittamisessa tutkintoon oli ollut ongelmia runsaalla kolmasosalla (34 %) vaihdossa olleista vastaajista. Vähiten ongelmia oli Teknisten tieteiden tiedekunnan opiskelijoilla (32 %) ja eniten ongelmia Luonnontieteiden tiedekunnan opiskelijoilla (40 %). Monivalintakysymykseen ”**Jos opintojen sijoittamisessa oli ongelmia, millaisia ne olivat?**” vastaukset (n=51) jakaantuivat tiedekunnittain seuraavasti (kuva 28):

Kuva 28. Ulkomaanopintojen tutkintoon sijoittamisessa kohdatut ongelmat (n=51).

Kuvasta 28 havaitaan, että eri tiedekunnan opiskelijoilla haasteet ulkomaanopintojen sijoittamisessa tutkintoon olivat olleet erilaisia. Talouden ja rakentamisen tiedekunnassa eniten ongelmia oli syntynyt siinä, että kurssit eivät olleet sopineet aiheeltaan mihinkään kokonaisuuteen, kun taas Luonnontieteiden tiedekunnassa eniten ongelmia oli kohdattu siinä, että opinnot eivät olleet käyneet tutkintoon tai olivat olleet tasoltaan liian helppoja (harrastekurssit, alkeistason kielikurssit tms.). Muita ongelmia –kohdassa vastaajat toivat useimmiten esiin oman laiskuuden ja sen, etteivät olleet miettineet opintojen sijoitusta ennen vaihtoon lähtöä, minkä seurauksena opinnot oli päädytty sijoittamaan vapaasti valittaviin opintoihin.

Avoimeen kysymykseen ”**Onko ulkomailta suoritettujen opintojen sijoittamisprosessissa mielestäsi kehitettävää?**” oli vastannut yhteensä 82 ulkomaan vaihdossa ollutta opiskelijaa.

Tiedekuntatasolla vastaukset jakaantuivat kehittämistarvetta havainneisiin, neutraaleihin ja nykyisiin prosesseihin tyytyväisiin seuraavasti:

	Pitäisi kehittää	Ei kehitystarvetta	En osaa sanoa
Luonnontieteiden tdk (n=17)	82 %	12 %	6 %
Talouden ja rakent. tdk (n=43)	60 %	28 %	12 %
Tieto- ja sähkö-tekniikan tdk (n=7)	57 %	29 %	14 %
Teknisten tieteiden tdk (n=15)	47 %	33 %	20 %

Kehittämistarpeina toivottiin erityisesti enemmän tiedottamista opintojen sijoittamis- mahdollisuuksista jo ennen vaihtoon lähtöä, lisätiedotusta henkilökohtaisen opinto- kokonaisuuden mahdollisuudesta, joustavampaa asennetta korvaavuuksista päättäviltä opettajilta/professoreilta ja nykyistä suurempaa joustavuutta ulkomailta suoritettujen kieliopintojen hyväksymiseen tutkintoon.

Pitäisi kertoa enemmän etukäteen, että millaisia kursseja kannattaa ottaa, jotta ne saa tutkintoon.

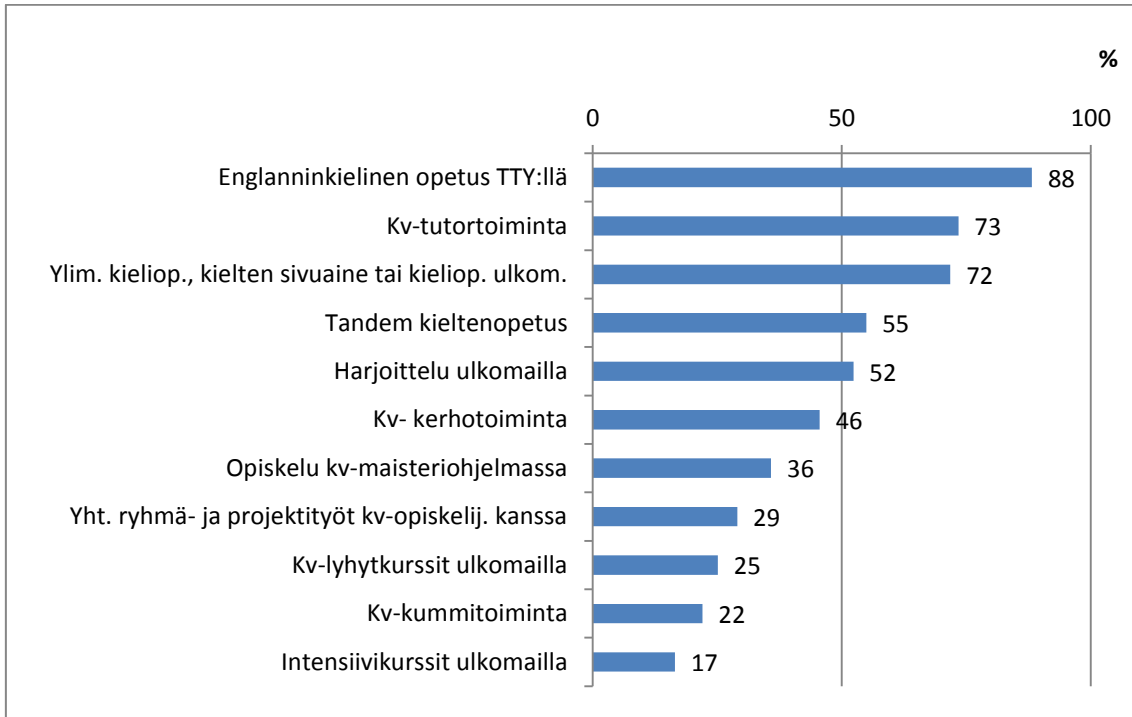
Monet eivät tiedä esim. mahdollisuudesta hakea henkilökohtaista opintokokonaisuutta.

Jos kursseja olisi miettinyt jo ennen vaihtoa niin varmasti enemmän kursseja olisi voinut hyväksyttää tutkintoon.

Opintojen sijoittamisesta tutkintoon voisi tiedottaa paremmin. Moni opiskelija luulee, että vaihto-opiskelu ei edistä lainkaan tutkinnon valmistumista vaan pikemminkin lykkää sitä.

8. MUIDEN KANSAINVÄLISTYMISSVAIHTOEHTOJEN TUNTEMUS

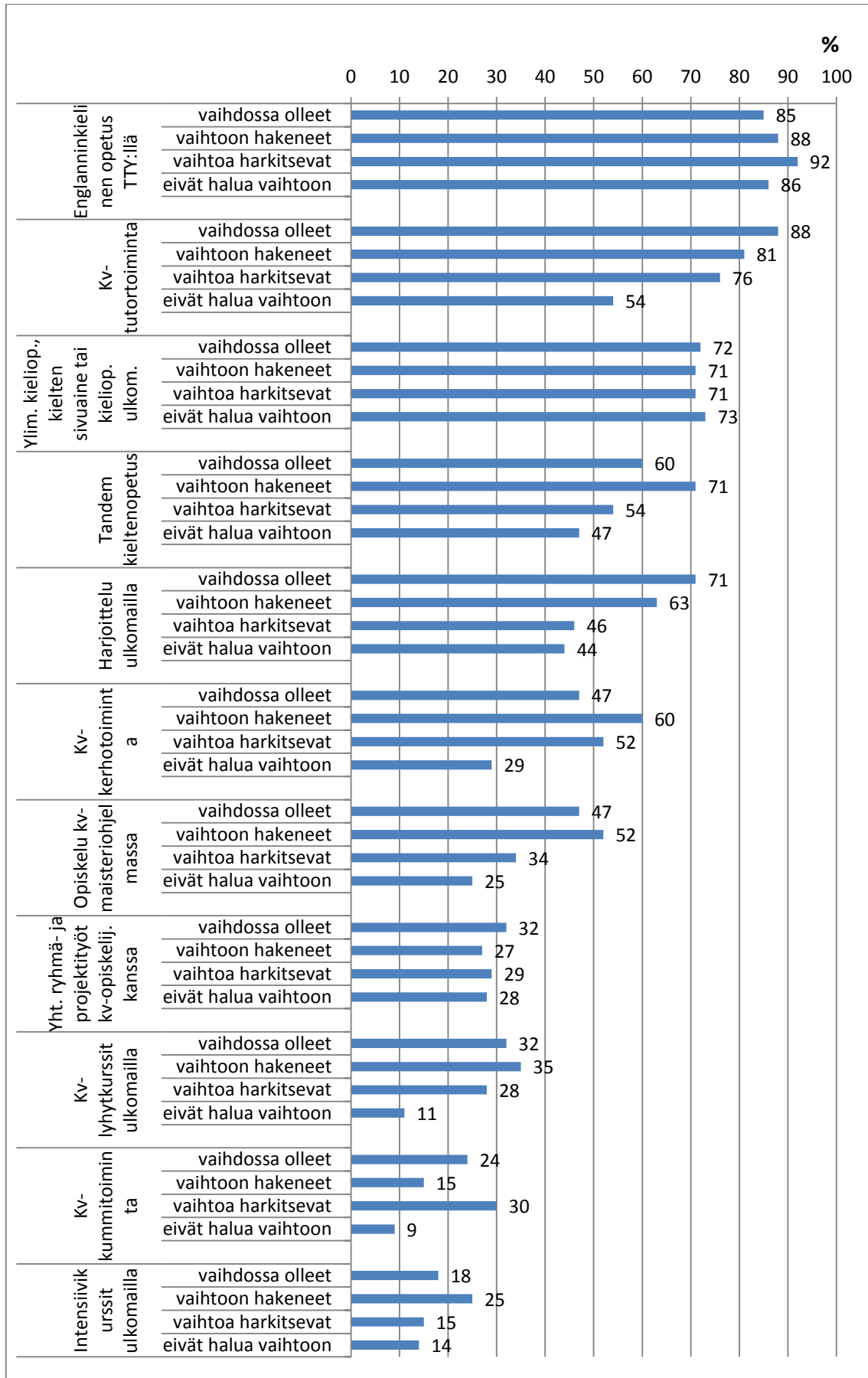
Kyselyssä haluttiin kartoittaa myös, kuinka hyvin TTY:n opiskelijat tuntevat ulkomaanvaihdon lisäksi muut TTY:n tarjoamat mahdollisuudet kansainvälistymiseen. Kysymykseen ”**Ovatko muut TTY:llä tarjolla olevat kansainvälistymismahdollisuudet sinulle tuttuja?**” opiskelijoita pyydettiin valitsemaan kaikki ne vaihtoehdot, joista he olivat tietoisia. Vastaukset jakaantuivat kuvan 29 mukaisesti:

Kuva 29. Vastaajien (n=617) tietämys TTY:llä tarjolla olevista muista kansainvälistymismahdollisuuksista.

Kuvasta 29 havaitaan, että muista TTY:llä tarjolla olleista kansainvälistymisvaihtoehtoista tunnettiin englanninkielinen opetus, jonka tiesi 88 % vastanneista. Seuraavaksi parhaiten tunnettiin kansainvälinen tutortoiminta sekä ylimääräiset kieliopinnot, kielten sivuaine sekä kieliopinnot ulkomailla, jonka tiesi lähes kolme neljäsosaa vastaajista. Yli puolet vastaajista tiesi myös TTY:llä tarjottavan tandem-kielenopetuksen sekä mahdollisuuden harjoitteluun ulkomailla. Muut kyselyssä mainitut kansainvälistymisvaihtoehdot olivat sellaisia, joista vain alle puolet vastaajista oli tietoisia. Heikoimmin tunnettiin intensiivikurssit ulkomailla, jonka oli tiennyt vain 17 % vastaajista.

Eri kansainvälistymisvaihtoehtojen tuntemisessa oli huomattavia eroja riippuen siitä, millainen oli vastaajien asenne vaihto-opiskelujen suhteen (kuva 30).

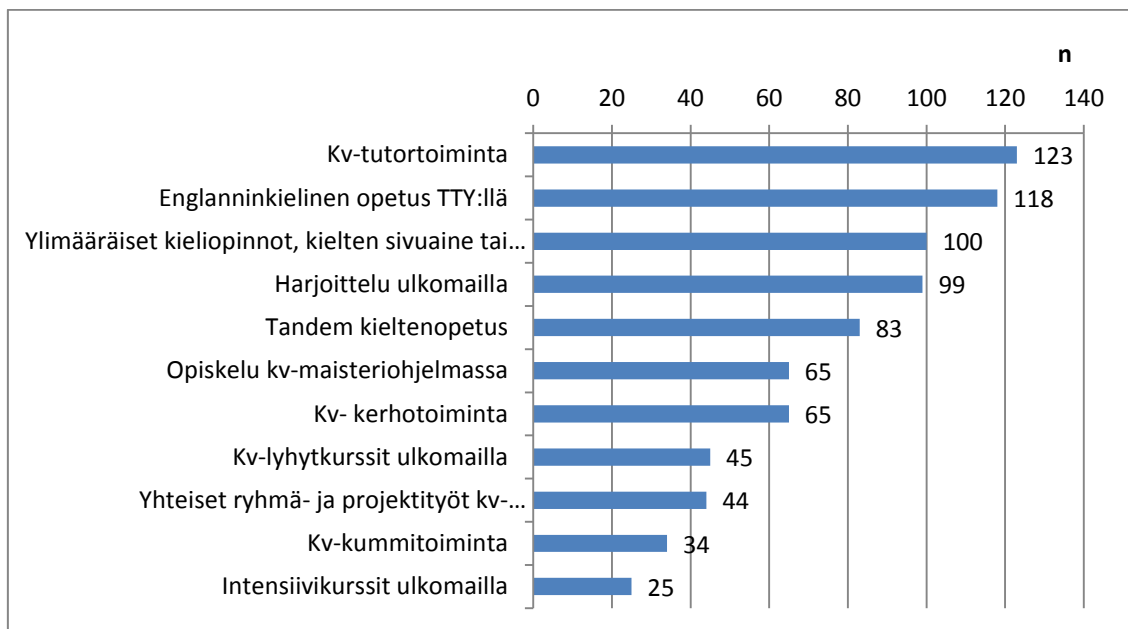

Kuva 30. Vastaajien (n=617) tietämys TTY:llä tarjolla olevista muista kansainvälistymisvaihtoehtoista vastaajien vaihto-opiskeluaktiivisuuden mukaan jaoteltuna.

Kuvasta 30 havaitaan, että yleisimmin tunnetut muut TTY:n kansainvälistymisvaihtoehdot olivat englanninkielinen opetus ja kansainvälinen tutortoiminta riippumatta siitä, mikä oli vastaajan oma kiinnostus vaihto-opiskelua kohtaan. Yleisesti ottaen kuitenkin vaihto-opiskelemassa jo olleet tai vaihtoon hakeneet tunsivat muutkin TTY:n kansainvälistymisvaihtoehdot jossain määrin paremmin kuin ne vastaajat, jotka vasta harkitsivat vaihto-opiskelua tai eivät olleet vaihtoon lähdöstä ollenkaan kiinnostuneita.

Huomattavaa on, että kansainvälisen tutortoiminnan tunsivat suhteellisen hyvin kaikki muut, paitsi ne, jotka eivät olleet kiinnostuneet vaihto-opinnoista ulkomailla. Tandemkieltenopetuksen puolesta tunsivat selkeästi parhaiten ne opiskelijat, jotka olivat hakeneet vaihtoon, mutteivät vielä olleet vaihdossa. Kansainvälisen kummitoiminnan, joka sinänsä yleisesti tunnettiin huonosti, tiesivät selkeästi parhaiten ulkomaanvaihtoa harkinneet opiskelijat.

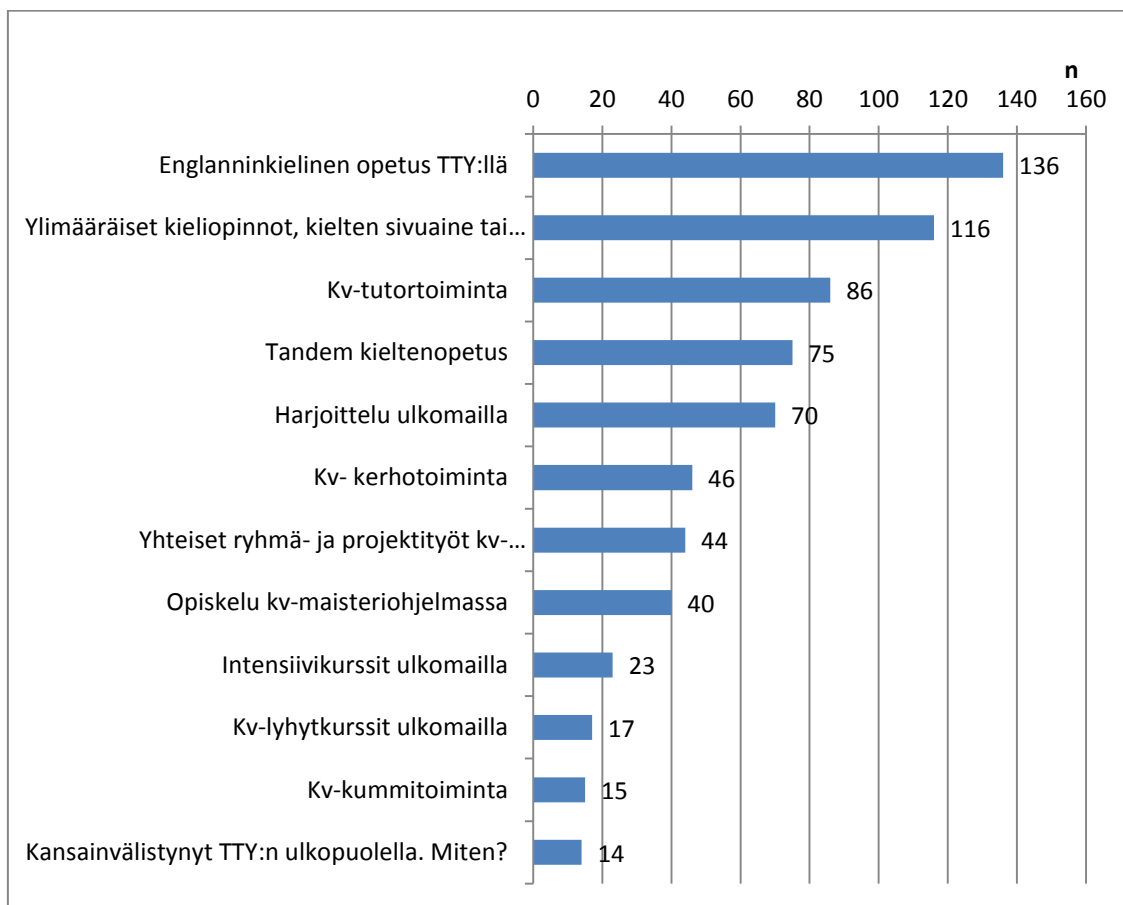
Ulkomaanvaihdossa jo olleiden vastaukset (n=139) jakautuivat seuraavasti (kuva 31):

Kuva 31. *Ulkomaanvaihdossa olleiden (n=139) tuntemus TTY:n muista kansainvälistymismahdollisuuksista.*

Kuvasta 31 havaitaan, että tunnetuimmat muut TTY:n kansainvälistymistavat olivat kansainvälinen tutortoiminta sekä TTY:n tarjoama englanninkielinen opetus, jotka tunsivat yli 80 % ulkomaanvaihdossa olleista. Seuraavaksi tunnetuimpia olivat ylimääräiset kieliopinnot, kielten sivuaine/kieliopinnot ulkomailla sekä harjoittelu ulkomailla. Sen sijaan tandemkieltenopetuksen tunsivat ainoastaan 60 % vastanneista ja mahdollisuuden opiskella kansainvälisessä maisteriohjelmassa tai osallistua kansainväliseen kerhotoimintaan tunsivat alle puolet vastanneista. Muut vaihtoehdot tunnettiin vielä heikommin, esimerkiksi intensiivikursseista ulkomailla oli tietoisia ainoastaan alle viidennes vastaajista.

Kuvassa 32 on esitettyä **ulkomaanvaihtoa harkitsemattomien** vastausjakauma (n=153) samaan kysymykseen.

Kuva 32. *Ulkomaanvaihtoa harkitsemattomien vastausjakauma kysymykseen ”Ovatko muut TTY:n tarjolla olevat kansainvälistymisvaihtoehdot sinulle tuttuja?” (n=153)*

Kuvasta 32 havaitaan, että valtaosa niistäkin vastaajista, jotka eivät olleet harkinneet ulkomaanvaihtoa, tiesi TTY:llä tarjottavan englanninkielistä opetusta ja mahdollisuuden ylimääräisiin kieliopintoihin. Noin puolet vastaajista oli tietoisia kansainvälisestä tutortoiminnasta, tandem-kielenopetuksesta sekä harjoittelumahdollisuudesta ulkomailla. Sen sijaan muut kansainvälistymismahdollisuudet olivat tuntemattomia kahdelle kolmasosalle vastaajajoukosta.

Muina kansainvälistymismahdollisuuksina mainittiin muun muassa työtehtävät ulkomailla, kansainväliset tutkijakontaktit, kesätyöt ulkomailla ja omatoimimatkailu.

Opiskelijoita pyydettiin myös avoimella kysymyksellä vastaamaan, millaisilla toimenpiteillä opiskelijoiden kiinnostusta kansainväliseen liikkuvuuteen voitaisiin lisätä. Tähän oli vastannut yhteensä 333 opiskelijaa eli 48 % vastanneista.

Tärkeimpinä tekijöinä tuotiin esiin muun muassa:

- englanninkielisen kurssitarjonnan kehittäminen ja pakollisten englanninkielisten kurssien lisääminen, jolloin ”suomalaiset ja kv-opiskelijat kohtaisivat väkisinkin”
- muiden tapahtumien yhteydessä olevilla info-tilaisuuksilla, jolloin viesti kohtaisi nekin, joita kansainvälistyminen ei valmiiksi kiinnosta
- ulkomaanharjoittelun/kansainvälisen toiminnan pakollistamisella
- takaamalla, että ulkomailla suoritettut opinnot sopivat tutkintoon
- helpottamalla opintojen hyväksilukua pääaineeseen/sivuaineeseen eikä vain vapaavalintaisiin opintoihin
- yhtenäistämällä hyväksilukukäytäntöjä tiedekuntien välillä
- oman yliopiston kansainvälisyyttä korostamalla
- tiedottamalla/mainostamalla enemmän
- muistuttamalla kansainvälistymisen eduista työpaikkaa hakiessa
- lisäämällä yhteisiä tapahtumia vaihto-opiskelijoiden kanssa
- kertomalla, miten opiskelua voi edistää ulkomaanvaihdon aikana
- laatimalla opintorakenteeseen valmiiksi sopiva ajankohta vaihto-opintojen suorittamiseen, jolloin poissaolo ei vaikeuta kotimaan opintoja
- tukemalla kaverin kanssa samaan paikkaan vaihtoon lähtemistä
- rahoitusta parantamalla
- opiskelijavaihdon hyötyjä korostamalla
- kertomalla kansainvälistymisen hyödyistä luennoilla
- tarjoamalla myös lyhytkestoisia ulkomaankursseja
- lisäämällä englanninkielen osuutta normaaleissa opinnoissa
- lisäämällä nykyisten ulkomaalaisten vaihto-opiskelijoiden integraatiota muihin opiskelijaporukoihin
- ytimekkäällä info-lehtisellä, johon olisi koottuna kansainvälistymistä koskevaa tietoa kohteista, rahoituksesta, aikatauluista ym.

Tämän lisäksi kysyttiin vielä erikseen opiskelijavaihtoa harkinneilta, millaisin keinoin heidän mielestään muita opiskelijoita voitaisiin kannustaa opiskelijavaihtoon sekä vaihtoon kielteisesti suhtautuvilta, millaista tukea he tarvitsisivat, jotta voisivat kiinnostua kansainvälisestä liikkuvuudesta.

Näistä ensiksi mainittuun, eli ulkomaanvaihtoa harkinneille kohdistettuun kysymykseen ”**Millaisilla keinoilla mielestäsi muita opiskelijoita voitaisiin kannustaa opiskelijavaihtoon?**” annettiin yhteensä 118 vastausta. Tyypillisimpiä ehdotuksia olivat informaation ja mainonnan lisääminen, rahallisesta tuesta tiedottaminen, rohkaisemalla, henkilökohtaisilla sähköpostiviesteillä, ulkomaanvaihdon hyödyistä kertomalla, tutkintoon sopivilla vaihtokohteilla, muiden opiskelijoiden kokemusten esittelyllä, eripituisilla vaihtojaksoilla ja hyvällä kurssitarjonnalla.

Opiskelijoille täytyisi tarkemmin kertoa opiskelijavaihdon eduista. Moni luulee, ettei ulkomailla suoritettuja kursseja saa hyväksytetyksi tutkintoon tai ehkä vain vapaasti valittaviin opintoihin. Tällöin on ajatus, että vaihto-opiskelu on turhaa. Tähän liittyen myös kaikkia yliopiston opiskelijoita pitäisi kohdella tasavertaisemmin; joissain koulutusohjelmissa kurssien korvaaminen ulkomaalaisilla kursseilla on helpompaa kuin toisissa koulutusohjelmissa.

Toiset haluavat kansainvälistyä omasta takaa. Parhaiten opiskelijoita voisi kannustaa olemaan rohkeita ja puhumaan vieraita kieliä Suomessa. Vasta kun on rohkeutta kansainvälistyä Suomessa, on rohkeutta lähteä ulkomaille.

Vaihtoon kielteisesti suhtautuneille esitettyyn kysymykseen ”**Millaista tukea ja lisätietoa tarvitsisit, että mahdollisesti myös sinä voisit kiinnostua kansainvälisestä liikkuvuudesta?**” tuli vastauksia yhteensä 82. Vastauksissa moni totesi, että tietoa on jo, mutta henkilökohtaisista syistä vaihtoon ei ole halua tai mahdollisuutta. Niissä vastauksissa, joissa tuotiin esille kannustuskeinoja, ehdotukset olivat pitkälti samankaltaisia kuin muidenkin opiskelijoiden vastauksissa, eli erityisesti tiedotusta lisäämällä ja kansainvälistymisen hyödyistä kertomalla:

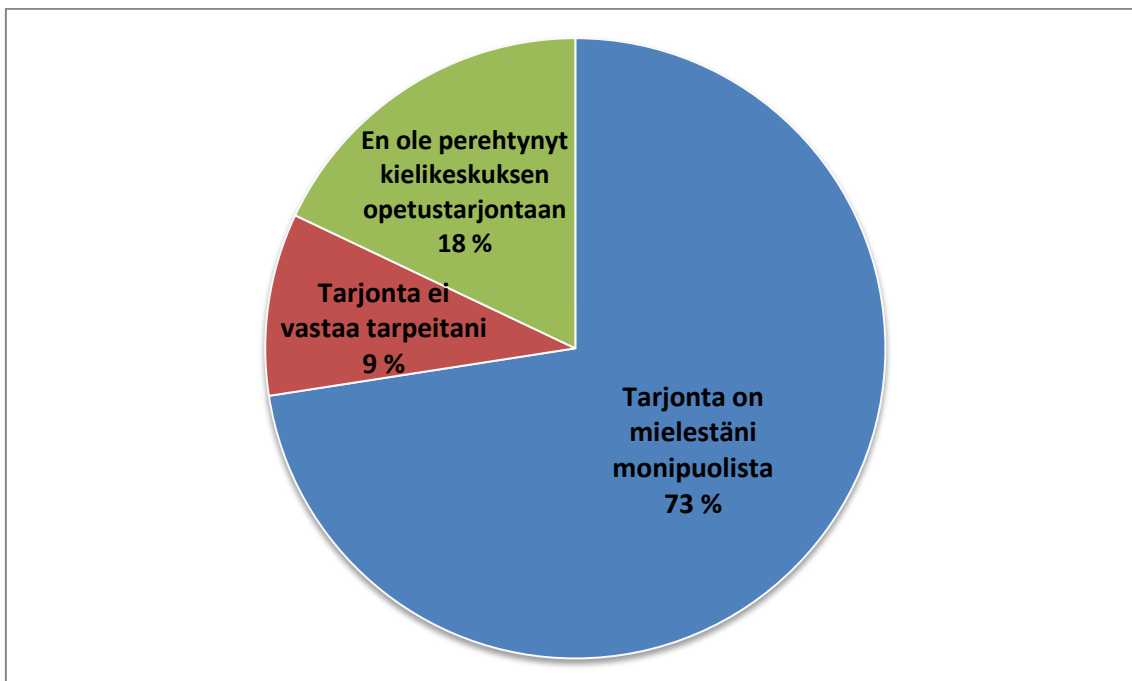
En usko, että mikään saisi minua kiinnostumaan kansainvälisestä liikkuvuudesta. Kokemuksesta tiedän, että uuden tiedon oppiminen vieraalla kielellä on raskaampaa. Vaihtoon menoa en ole harkinnut, koska en ole erityistä matkustajatyyppeä. En kuitenkaan väitä, että kansainvälinen liikkuminen on haitaksi, ehkä jopa päinvastoin, mutta minulle edellä esitetyt asiat eivät sovi.

Tietoa siitä, arvostavatko yritykset todella opiskeluaikana tapahtunutta kansainvälistymistä. Usein vierailuluennoilla tuntuu siltä, että yrityksille on huomattavasti tärkeämpää, että on valmistunut mahdollisimman nopeasti.

Kenties aineopintokohtaisia tietoja siitä, mitä opintoja voi suorittaa ulkomailla; tyyliin "aineopintokokonaisuuden X tai sen osan voi suorittaa erinomaisesti yliopistossa Y".

9. KOKEMUKSET TTY:N KIELIOPINNOISTA

Kyselyn kolmannessa osiossa kartoitettiin opiskelijoiden näkemyksiä TTY:n Kielikeskuksen tarjoamista kielten opiskelumahdollisuuksista. Ensimmäiseen kysymykseen, ”**Onko kielikeskuksen opetustarjonta mielestäsi riittävän monipuolista?**”, vastaukset olivat pääsääntöisesti tyytyväisiä (kuva 33).

Kuva 33. Tyytyväisyys TTY:n Kielikeskuksen opetustarjontaan (n=663).

Lähes kolme neljäsosaa vastaajista koki, että kielten opetustarjonta on riittävän monipuolista. Vain yhdeksän prosenttia oli sitä mieltä, että tarjonta ei vastaa heidän tarpeitaan ja vajaa viidennes (18 %) ilmoitti, ettei ollut perehtynyt kielikeskuksen opetustarjontaan.

Muut kielikysymykset on analysoitu toisaalla, joten niitä ei käsitellä tässä raportissa.

10. YHTEENVETO JA PÄÄTELMÄT

Yliopisto-opiskelijoille viestitään kansainvälistymismahdollisuuksista ja kansainvälistymisen hyödyistä usein jo ensimmäisestä opiskeluvuodesta lähtien. Silti yliopistojen välillä ja eri koulutusohjelmissa yliopistojen sisällä on suuria eroja esimerkiksi siinä, kuinka moni opiskelija käy ulkomaanvaihdoissa opintojensa aikana. Eroja on myös siinä, miten paljon tutkintoonsa sisällytettäviä opintoja opiskelijat saavat vaihdon aikana suoritettua ja myös siinä, kuinka hyvin ulkomaanopinnot lopulta sijoittuvat kotimaassa suoritettavaan tutkintoon.

Jotta saataisiin selville, miten opiskelijat ylipäänsä suhtautuvat erilaisiin kansainvälistymisvaihtoehtoihin, Tampereen teknillisessä yliopistossa toteutettiin vuonna 2013 *Vaihto-opinnot sujuvasti tutkintoon* -hanke. Hankkeen tavoitteena oli kartoittaa TTY:n opiskelijoiden kansainvälistymistavoitteita ja -kokemuksia sekä selvittää ulkomaanvaihdoissa jo olleiden kokemuksia niin hakuprosessista kuin itse ulkomaanvaihdosta ja vaihdon jälkeen vaihdossa suoritettujen opintojen sijoittamisesta tutkintoon. Näiden asioiden selvittämiseksi hankkeessa toteutettiin kysely, joka lähetettiin kaikille TTY:n perustutkinto-opiskelijoille.

Kysely toteutettiin kaikissa TTY:n koulutusohjelmissa. Kysely lähetettiin sähköisenä runsaalle 4300 opiskelijalle ja siihen vastasi yhteensä 698 opiskelijaa. Vastausprosentiksi muodostui näin ollen noin 16. Vastaajia oli kaikista TTY:n koulutusohjelmista konetekniikan koulutusohjelmaa lukuun ottamatta. Vastaajat jakaantuivat suhteellisen tasaisesti opintojensa alku-, keski- ja loppuvaiheessa oleviin. Vastaajaryhmästä suurin osa oli sellaisia, jotka eivät olleet vielä olleet ulkomaanvaihdoissa, mutta ilmoittivat harkinneensa lähtemistä.

Koulutusohjelmatasolla tarkasteltuna kiinnostuksessa ulkomaanvaihtoon oli suuria eroja. Useimmiten vaihdossa olivat jo olleet ympäristö- ja energiatekniikan, biotekniikan, materiaalitekniikan ja tuotantotalouden koulutusohjelmien opiskelijat. Näistä kaikista lähes kolmannes vastaajista oli jo ollut ulkomaanvaihdoissa. Sen sijaan vähiten vaihdosta kiinnostuneita oli signaalinkäsittelyn ja tietoliikennetekniikan sekä automaatiotekniikan opiskelijoissa, joissa vähintään 40 % ilmoitti, ettei ollut edes harkinnut vaihtoon lähtöä.

Tietämys ulkomaanvaihdoissa suoritettujen opintojen sijoittamismahdollisuuksista TTY:llä opiskeltavaan tutkintoon osoittautui suhteellisen heikoksi. Lähes puolet vastanneista ilmoitti, ettei tunne kovinkaan hyvin vaihto-opintojen sijoittamismahdollisuuksia ja viidennes vastaajista ei tuntenut niitä ollenkaan. Tässäkin oli kuitenkin suuria koulutusohjelmakohtaisia eroja, tuotantotalouden ja materiaalitekniikan koulutusohjelmien opiskelijoista puolet arvioi tuntevansa sijoitusmahdollisuudet vähintään kohtuullisen hyvin, kun taas selkeästi heikoin tuntemus oli tietotekniikan koulutusohjelman vastaajilla, joista lähes puolet ilmoitti, ettei tunne niitä lainkaan.

Ulkomaanvaihdoissa olleista suurin osa (95 %) oli ollut opiskelijavaihdossa ulkomaisessa yliopistossa. Muutama oli suorittanut harjoittelun ulkomailla tai ollut kansainvälisellä lyhytkurssilla. Tärkeimmät syyt ulkomaanvaihtoon hakeutumiseen olivat olleet kielitaidon parantaminen (41 %), kansainvälisen kokemuksen saaminen (17 %), uusiin kulttuureihin tutustuminen (17 %) ja uusien kokemusten saaminen (16 %). Tärkeimpänä syynä siihen, miksi kansainvälistymiseen oli hakeuduttu juuri vaihto-

opintojen kautta, mainittiin ensisijaisesti helppous, jonka mainitsi puolet ulkomaanvaihdossa olleista. Yleisimpiä vaihtokohteita olivat Saksa, Singapore, Ruotsi ja Meksiko, mutta yhteensä vaihdossa vastanneet olivat olleet kaikkiaan 33 eri maassa. Ensisijaiset kriteerit ulkomaankohteen valinnalle olivat vastaajien mukaan opetuskieli, kielialue sekä kulttuurialue. Sen sijaan esimerkiksi kohdeyliopiston kurssitarjonnalla tai maineella ei koettu kovinkaan usein olevan merkitystä.

Ulkomaanvaihdon hakuprosessi koettiin enimmäkseen helpoksi. Kehittämistoiveita esitettiin lähinnä ulkomaanvaihtokohteiden kurssivalikoimasta tiedottamisen lisäämiseen, mutta valtaosin kokemukset olivat myönteisiä. Vaihtoon vasta hakeneiden toiveena oli myös parempi tiedottaminen siitä, mitkä tekijät vaikuttavat myönteisen hakupäätöksen saamiseen.

Yleisin syy ulkomaanvaihdossa käymättömyyteen oli se, että opinnot olivat vielä niin alussa, ettei vaihto ollut vielä ajankohtaista. Niillä opiskelijoilla, jotka ilmoittivat, etteivät olleet edes harkinneet ulkomaanvaihtoa, merkittävimmät esteet olivat parisuhde, elämäntilanne sekä pelko opintojen mahdollisesta pitkittymisestä. Tässäkin oli kuitenkin nähtävissä myös koulutusohjelmakohtaisia eroja; sekä Luonnontieteiden että Tieto- ja sähkötekniikan tiedekuntien opiskelijoista vaihtoa harkitsemattomilla suurimpana esteenä oli epäily vieraassa maassa viihtymisestä, kun taas Talouden ja rakentamisen tiedekunnan opiskelijoilla yleisin este oli parisuhde ja Teknisten tieteiden tiedekunnan opiskelijoilla elämäntilanne.

Merkittäväksi haasteeksi vaihto-opinnoissa osoittautui ulkomaanopintojen sijoittaminen TTY:llä suoritettavaan tutkintoon. Kaikissa tiedekunnissa vastaajat ilmoittivat sijoittaneensa eniten opintoja vapaasti valittaviin opintoihin eivätkä varsinaiseen tutkintorakenteeseen. Lisäksi yli kolmasosa vaihdossa olleista ilmoitti kokeneensa ongelmia vaihto-opintojen tutkintoon sijoittamisessa. Myös vaihtoon hakeutumattomista opiskelijoista lähes kymmenesosa esitti yhdeksi syyksi olla hakeutumatta ulkomaille epäilyksen siitä, ettei ulkomaanopintoja hyväksyttäisi TTY:n tutkintoon.

Ulkomaanvaihdon lisäksi kyselyssä kartoitettiin myös opiskelijoiden tuntemusta TTY:n muista kansainvälistymisvaihtoehdoista. Näistä tunnetuimpia olivat englanninkielinen opetus TTY:llä sekä kansainvälinen tutortoiminta ja kielten sivuaine. Sen sijaan tietoisuus esimerkiksi kansainvälisistä lyhytkursseista tai intensiivikursseista ulkomailta oli varsin vähäistä.

Sanallisista palautteista kävi ilmi, että monet opiskelijat kaipasivat lisää tiedottamista ulkomaanopintojen hyödyllisyydestä ja mahdollisuuksista sijoittaa ulkomaanopinnot tutkintoon. Osa vastaajista tuntui pelkäävän, että ulkomaanopinnot viivästyttävät valmistumista. Kehittämistarvetta näyttäisi olevan vastausten perusteella myös sekä ulkomaanopintojen tutkintoon sijoittamismahdollisuuksista tiedottamisesta että sijoittamiskäytänteistä. Niissä tiedekunnissa, joissa jo kandidaattivaiheen opiskelijat tunsivat vaihto-opintojen tutkintoon sijoittamismahdollisuudet hyvin, myös vaihdossa olleet olivat saaneet sijoitettua ulkomaanopintonsa tutkintoon muiden tiedekuntien opiskelijoita paremmin.

Kyselylomake

(Kyselystä poistettu kielikeskusta koskevat kysymykset yhtä lukuun ottamatta, koska ne analysoidaan toisaalla.)

Opiskelijoiden kansainvälistyminen- kysely

1. Valitse koulutusohjelma jossa opiskelet
2. Syntymävuotesi
3. Kuinka monta vuotta olet ollut läsnäolevana opiskelijana TTY:llä?
4. Minkä vaiheen kursseja suoritat parhaillaan?
5. Oletko ollut opiskelijavaihdossa, harjoittelussa tai tekemässä diplomityötäsi ulkomaisessa korkeakoulussa?
6. Kuinka hyvin tunnet eri mahdollisuudet sijoitella opiskelijavaihdossa suoritettavat/suoritettavat opinnot (mukaan lukien harjoittelu) tutkintoon?

Vastasis: Olen ollut opiskelijavaihdossa/harjoittelussa/tekemässä D-työni ulkomaila

7. Kerro lyhyesti miksi päätit lähteä?
8. Milloin suoritit kyseisen kansainvälistymisjakson?
9. Olin:
Mikäli olet suorittanut useampia, valitse vaihtoehdoista ajallisesti pitkäkestoisin ulkomaanjakso.
10. Miksi päätit kansainvälistyä juuri tällä tavalla?
11. Onko opiskelijavaihdon hakuprosessissa mielestäsi kehitettävää?
12. Missä olit vaihdossa ja miksi valitsit juuri kyseisen kohteen?
13. Millä perusteella valitsit kohteesi?
Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot
14. Missä vaiheessa aloit miettiä vaihdossa suoritettujen opintojen sijoittamista tutkintoon?
15. Mihin tutkintoon sijoitit vaihdossa suorittamasi opinnot?

16. Sijoititko vaihdossa suorittamasi opinnot
17. Jos opintojen sijoittamisessa oli ongelmia, millaisia ne olivat?
18. Onko ulkomailla suoritetujen opintojen tutkintoon sijoittamisprosessissa mielestäsi kehitettävää?
19. Millaisia odotuksia ja tavoitteita sinulla oli ulkomaanjaksoon liittyen?
20. Vastasiko ulkomaanjakso odotuksiasi?
21. Ovatko muut TTY:llä tarjolla olevat kansainvälistymismahdollisuudet sinulle tuttuja?

Valitse listasta kaikki ne vaihtoehdot joista olet ollut tietoinen

22. Oletko osallistunut tarjolla olevaan kansainväliseen toimintaan TTY:llä?

Valitse listasta kaikki ne vaihtoehdot joihin olet osallistunut.

23. Millaisilla toimenpiteillä voitaisiin mielestäsi parhaiten lisätä opiskelijoiden kiinnostusta kansainvälistä liikkuvuutta kohtaan?

Vastasis: Olen hakenut opiskelijavaihtoon/harjoitteluun/D-työpaikkaa tai muulle ulkomaanjaksolle

24. Kerro lyhyesti miksi päätit hakea
 25. Olen hakenut:
 26. Miksi päätit kansainvälistyä juuri tällä tavalla?
 27. Onko opiskelijavaihdon hakuprosessissa sinusta kehitettävää?
 28. Mihin olet hakenut ja miksi valitsit juuri kyseisen kohteen?
 29. Millä perustein valitsit kohteesi?
- Valitse kaikki sopivat*
30. Millaisia odotuksia ja tavoitteita sinulla on ulkomaanjaksoon liittyen?
 31. Mihin olet suunnitellut sijoittavasi ulkomaanjaksolla suorittamasi opinnot?
 32. Onko opiskelijavaihdon hakuprosessissa mielestäsi kehitettävää?

33. Ovatko muut TTY:llä tarjolla olevat kansainvälistymismahdollisuudet sinulle tuttuja?

Valitse listasta kaikki ne vaihtoehdot joista olet ollut tietoinen

34. Oletko osallistunut muuhun kansainväliseen toimintaan TTY:llä?

Valitse listasta kaikki ne vaihtoehdot joihin olet osallistunut

35. Millaisilla toimenpiteillä voitaisiin mielestäsi parhaiten lisätä opiskelijoiden kiinnostusta kansainvälistä liikkuvuutta kohtaan?

Vastasi: En ole ollut vaihdossa, mutta olen harkinnut lähteä

36. Mitkä ovat pääasialliset syyt miksi et vielä ole hakeutunut opiskelijavaihtoon?

37. Mihin seuraavista haluaisit osallistua?

38. Miksi valitsisit juuri tämän vaihtoehdon?

39. Millä perustein valitsisit vaihtokohteesi?

40. Milloin voisit harkita lähteväsi kansainvälistymisjaksolle?

41. Mitä haluaisit mahdollisen kansainvälistymisjakson aikana suorittaa?

42. Mihin tutkintoon haluaisit sijoittaa suorittamasi opinnot/harjoittelun?

43. Ovatko muut TTY:llä tarjolla olevat kansainvälistymismahdollisuudet sinulle tuttuja?

Valitse listasta kaikki ne vaihtoehdot joista olet ollut tietoinen

44. Oletko osallistunut muuhun kansainväliseen toimintaan TTY:lla?

Valitse listalta kaikki ne vaihtoehdot joihin olet osallistunut.

45. Kerro, millaisilla toimenpiteillä juuri sinua voitaisiin kannustaa kansainväliseen liikkuvuuteen?

46. Millaisilla keinoilla mielestäsi muita opiskelijoita voitaisiin kannustaa opiskelijavaihtoon?

Vastasi: En ole suunnitellut lähteväni.

47. Mielestäni kansainvälistyminen:

48. Valitse listalta kaikki ne syyt, miksi et ole kiinnostunut kansainvälisestä liikkuvuudesta

49. Ovatko muut TTY:llä tarjolla olevat kansainvälistymismahdollisuudet sinulle tuttuja?

Valitse listasta kaikki ne vaihtoehdot joista olet tietoinen

50. Oletko osallistunut muuhun TTY:lla tarjolla olevaan kansainväliseen toimintaan?

Valitse kaikki joihin olet osallistunut.

51. Millaista tukea ja lisätietoa tarvitsisit, että mahdollisesti myös sinä voisit kiinnostua kansainvälisestä liikkuvuudesta?

52. Millaisilla keinoilla mielestäsi muita opiskelijoita voisi paremmin kannustaa kansainväliseen liikkuvuuteen?

Kansainvälistyminen ei ole pelkästään vaihtoa tai harjoittelua ulkomailla. Olennainen osa kansainvälistymistä on myös kieltenopiskelu. Kielten opetustarjonnasta TTY:lla vastaa kielikeskus.

53. Onko kielikeskuksen opetustarjonta mielestäsi riittävän monipuolista?